

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

ROLA OUTDOOROVÝCH AKTIVÍT V INTEGRÁCIIMIGRANTOV
DO SPOLOČNOSTI V NÓRSKU, OSLO

Diplomová práca

(magisterská)

Autor: Marta Šeřuková, Rekreatologie.

Vedúci práce: PhDr. Jana Hoffmannová, Ph.D.

Olomouc 2015

Bibliografická identifikácia

Meno a priezvisko autora: Marta Šeľuková

Názov diplomovej práce: Rola outdoorových aktivít v integrácii imigrantov do spoločnosti v Nórsku, Oslo.

Pracovisko: Rekreatológia

Vedúci diplomovej práce: PhDr. Jana Hoffmannová, Ph.D.

Rok obhajoby diplomovej práce: 2015

Abstrakt: Diplomová práca je zameraná na tému integráciu imigrantov do spoločnosti. Práca poukazuje na poznatky o integračnom procese v Nórsku a sústreďuje sa na outdoorové aktivity ako jednu zo zložiek integračného programu. K zberu dát boli využité metódy: pološtrukturovaný rozhovor, metóda „čiar života“, zúčastnené pozorovanie a autoetnografia. Výskumnú vzorku tvorili učitelia, imigranti a utečenci vo veku od 20-40 rokov, zaradení do dvojročného integračného programu Voksenopplæring v Osle. Dáta boli spracované a analyzované v programe Atlas.ti 6 prostredníctvom metódy zakotvenej teórie. Výsledky poukazujú na významnú rolu outdoorových aktivít v integrácii imigrantov do spoločnosti v zmysle naznačenia životného štýlu Nórov, oboznámenie ich o nových miestach na rekreáciu, výborné prostredie na socializáciu, priestor budovania vzájomného rešpektu k ostatným odlišným kultúram a vhodné podmienky na zdokonaľovanie nórskeho jazyka.

Kľúčové slová: outdoorové aktivity, imigranti, identita, kultúra, hodnoty, autoetnografia

Súhlasím s požičiavaním mojej diplomovej práce v rámci knižných služieb od 30.01.2015

Bibliographical identification

Author's first name and surname: Marta Šeluková

Title of master thesis: The role of outdoor activities in the integration of immigrants into the society in Norway, Oslo.

Department: Department of Recreology

Supervisor: PhDr. Jana Hoffmannová, Ph.D

The year of presentation: 2015

Abstract: The thesis is focused on the theme of integrating immigrants into the society. The thesis points out the knowledge of integration in Norway and it focused on outdoor activities as a part of integration programme. A method of semi-structured online interview, a method of "line of life", a method of participant observation and an autoethnography were used for the data collection. The research sample was consisted of teacher, immigrants and refugees in the age of 20-40 years old. They were integrated into the integration programme for two years in the organisation Voksenopplaering in Oslo. The data were processed and analyzed by the Atlas.ti 6 program using a grounded theory method. The results of thesis point out a significant role of outdoors activities in the integration of immigrants into the society as the outline of Norwegian lifestyle show them new places for recreation, a great environment for socialization, and creation of respect to other different cultures. And the last one as the perfect conditions for learning Norwegian language.

Key words: culture, identity, immigrants, outdoor activities, value, autoethnografy

I agree the thesis paper to be lent within library range from the 30th of January 2015.

Prehlasujem, že som diplomovú prácu spracovala samostatne pod vedením PhDr. Jany Hoffmannovej, Ph.D., uviedla všetky literárne a odborné zdroje a dodržovala zásady vedeckej etiky.

V Olomouci dňa 28.11.2014

.....

Na tomto mieste by som rada poďakovala PhDr. Jany Hoffmannovej, Ph.D. za pomoc pri výbere témy a spracovaní mojej diplomovej práce, za jej čas, cenné rady a pripomienky. Chcela by som taktiež poďakovať mojej rodine za jej podporu počas celej doby môjho štúdia a Bentovi Martinsenovi za podporu v mojom výskume.

Obsah

ÚVOD.....	8
1 PREHĽAD POZNATKOV	10
1.1 Integrácia	10
1.1.1 Politika.....	11
1.1.2. Kultúra.....	12
1.1.3. Sociálna rovnosť/integrácia	14
1.1.4. Jazykové znalosti	15
1.1.5. Gender.....	15
1.1.6. Práca, zamestnanie	16
1.1.7. Identita	16
1.1.8. Náboženstvo.....	17
1.2. Multikulturalizmus.....	18
1.3. Nórska kultúra	20
1.3.1 Friluftsliv ako súčasť Nórskej kultúry	22
1.3.2 Integrácia v Nórsku	23
2. CIEĽE PRÁCE A VÝSKUMNÉ OTÁZKY	25
2.1 Cieľ práce	25
2.2 Výskumné otázky	25
3 METODIKA.....	26
3.1 Kvalitatívny výskum	26
3.2 Výskumný súbor	27
3.3 Metódy zberu kvalitatívnych dát	29
3.3.1 Pološtrukturovaný rozhovor	29
3.3.2 Čiara života	29
3.3.3 Zúčastnené pozorovanie	30
3.3.4 Autoetnografia	31

3.4. Metóda spracovania a analýzy dát	32
3.4.1 Spracovanie dát.....	32
3.4.2 Analýza dát	33
3.5 Metóda validity	34
3.6. Etika výskumu	35
4 VÝSLEDKY A DISKUSIA	36
4.1 Integrácia	36
4.2 Dôvody migrácie do Nórska.....	40
4.3 Rola outdoorových aktivít v integrácii imigrantov do spoločnosti.	41
5 ZÁVERY A DOPORUČENIA.....	45
6 SÚHRN	47
7 SUMMARY	48
8 REFERENČNÝ ZOZNAM	49
9 PRÍLOHY.....	57

ÚVOD

Množstvo ľudí žijúcich v krajinách, v ktorých sa nenarodili, vzrástlo na 220 miliónov a číslo sa neustále zvyšuje. Hranice sa otvorili a ľudia začali cestovať, pracovať, žiť v iných krajinách. Veľakrát si môžeme všimnúť deti s črtami, ktoré sú atypické v krajine, v ktorej žijú. V súčasnosti už môžeme zaregistrovať manželstvá vznikajúce za prítomnosti dvoch jedincov podobných alebo rozdielnych kultúr. Výsledkom dnešnej doby je napríklad žena s pôvodom polovičnej Maďarky a Nemky žijúca v Paríži, ktorá stretne čoskoro muža s pôvodom polovičného Dána a Poliaka žijúceho v Španielsku, ktorý prišiel spoznať Paríž. Za určitý čas sa do seba zamilujú a odchádzajú žiť do Talianska. Narodí sa im dieťa, ktoré rozhodne nebude mať črty ako typický Talian, ale bude to mix všetkých týchto krajín (Lyer, 2013). S príchodom globálneho rozvoja sa vytvára nové zloženie obyvateľstva v krajinách, čo značne vplýva na ich zvyky a kultúru.

Tejto problematike sa venuje nová ideológia multikulturalizmus, ktorá podporuje rozdielnosť kultúr, žijúcich na jednom území. Dáva priestor na zánik starých a vznik nových kultúr na jednotlivých územiach. Je to prirodzený proces, ktorý sa datuje od vzniku ľudstva ako takého. Vzhľadom na túto skutočnosť sa zdá byť otázne, ako sa s týmto „novým“ smerom vývoja spoločnosti vysporiadajú terajšie jednotlivé krajiny a ich samotní obyvatelia.

Nie je pochyb, že táto zmena zasiahla skoro všetky krajiny, nevynímajúc Nórsko. Nórsko, ako krajina považujúca sa za jednu z najviac ekonomicky vyspelých, s ropným bohatstvom a prírodnými krásami, taktiež bojuje s čo najefektívnejším riešením integračného programu pre imigrantov a utečencov. V súčasnej dobe je vytvorený dvojročný integračný program, ktorý je platený štátom. Príchod imigrantov a utečencov vytvára zmeny či už politické, sociálne, kultúrne, bezpečnostné, ktoré sa musia riešiť a vytvoriť také prostredie, kde sa zachová nórska kultúra, identita a hodnoty, na ktorých Nórsko stojí.

Hlavným motívom pre výber tejto témy boli novo nadobudnuté skúsenosti v oblasti práce s outdoorovými aktivitami v prostredí imigrantov a utečencov. Samotná výskumníčka sa zúčastnila programu „outdoor day“ v role inštruktorky, ale zároveň aj ako cudzinky. Nadobudnuté poznatky boli uplatnené v autoetnografii. Touto prácou chcela

výskumníčka dosiahnuť hlbší a ucelenejší obraz o integračnom procese imigrantov do spoločnosti, a to konkrétne v Nórsku.

1 PREHĽAD POZNATKOV

Kapitola prehľadu poznatkov je pre lepšiu prehľadnosť a lepšie pochopenie čitateľa tejto problematiky rozdelená na tri podkapitoly. Prvá podkapitola pojednáva a vysvetľuje pojem integrácia. V tejto podkapitole sa autorka venovala širšiemu rozpísaniu pojmov ako je kultúra a s ňou spojená akulturácia; sociálna integrácia a jej spätosť s mentálnym zdravím, jazyk, genderová otázka, práca a zamestnanie, identita a náboženstvo, ktoré sú dôležité v procese integrácie. V druhej podkapitole je vysvetlený pojem multikulturalizmus a v tretej podkapitole je rozobratá samotná kultúra Nórska.

1.1 Integrácia

Svet v 21. storočí čelí mnohým civilizačným výzvam. Jednou z nich sa stala zahraničná (medzinárodná) migrácia. Je prejavom globalizačných procesov a významným atribútom globálnych zmien v čoraz väčšom počte krajín. Tieto zmeny zasahujú do oblastí ekonomickej, sociálnej, populačnej, kultúrnej (Cornelius, 2001), politickej, bezpečnostnej, environmentálnej a považujú sa za prirodzený proces. K rozvoju zahraničnej migrácii prispieva zvyšujúca sa ekonomická integrácia, expanzia informačných technológií, rozmach dopravnej infraštruktúry, rastúci transnacionalizmus (prehnané vlastenectvo), zmena v demografických trendoch, postavení pohlaví v spoločnosti (Divinský, 2007), cezhraničné sociálne siete (Rosenblum & Cornelius, 2004).

Z hore uvedených dôvodov milióny ľudí opúšťajú svoje domovské krajiny. Ich motívy môžu byť rôzne, ako napríklad túžba po lepších ekonomických príležitostiach a vyššej životnej úrovni pre seba a svoju rodinu, v tom lepšom prípade. V tom horšom prípade, určitá časť je nútená odchádzať v dôsledku ozbrojených konfliktov, prenasledovania, hladomorov, chudoby, prírodných pohrôm a environmentálnej degradácie prostredia (Divinský, 2007).

S presúvaním národov, nehľadiac na dôvody, úzko súvisí pochopenie pojmu integrácia. Ako uvádza Bobošíková (2012) integrácia predstavuje prispôbenie sa domácej kultúre. Proces integrácie do hostiteľskej spoločnosti siaha do viac dimenzií,

a teda predstavuje rozvinutú formu prístupu ku kultúrnym rozdielom a ku kultúre ako takej (Rosinski, 2009), nastavenie práv imigrantom a utečencov (Strang, 2010), sociálnej starostlivosti, sociálnej rovnosti, k jazykovým znalostiam, k pohlaviu, zamestnaniu (Hagelund, 2005), k procesu vytvárania nových identít (Strang, 2010), k náboženstvu a politike (Giovanni, 2005).

1.1.1 Politika

Každý štát pozostáva z rôznych druhov politík a jednou z nich je aj imigračná politika, ktorá rieši a nastavuje podmienky pre imigrantov a utečencov. Je nutné, aby rozlišovala medzi rôznymi odlišnosťami, medzi jednotlivými kultúrami. Mnohokrát platí, že prílišná kultúrna vzdialenosť a heterogenita (rôznorodosť) sú integrácii na prekážku a stavia ju do ťažkej situácie. V prípade, že imigračná politika nevie alebo nechce brať tieto rozdiely k úvahe, je odsúdená k neúspechu. Musíme si teda položiť štyri otázky: Koho máme integrovať? Ako ho máme integrovať? Prečo ho máme integrovať? Ako riešiť situáciu, kedy imigranti odmietajú integráciu v hostiteľskej krajine? (Giovanni, 2005).

Podľa Entzinger a Biezeveld (2003) medzi základné prvky integrácie patria :

- rešpektovanie základných hodnôt v demokratickej spoločnosti;
- právo prisťahovalcov na udržanie svojej vlastnej identity;
- práva porovnateľné s právami občanov EÚ a zodpovedajúce povinnosti;
- aktívna účasť na všetkých aspektoch života na rovnakej úrovni (ekonomické, sociálne, kultúrne, politické, občianske).

Threadgold a Court (2005) sú toho názoru, že úspešná integrácia je založená na štyroch kľúčových oblastiach, medzi ktoré patrí boj proti chudobe, poskytovanie jazykovej i kultúrnej podpory, vzdelávanie prijatej komunity imigrantov a ich postavenie v spoločnosti, a ako posledný bod uvádzajú boj proti negatívnym postojom verejnosti. Portes a Zhou (1993) majú podobný názor a tvrdia, že úspešná integrácia je založená na imigračnej politike daného štátu, postoje a predsudky domácej spoločnosti k imigrantom a vlastnosti prisťahovaleckej komunity.

Integrácia je multi-dimenzionálna v tom zmysle, že zahŕňa vytváranie vzťahov naprieč ľuďmi s mnohopočetnými a prekrývajúcimi sa identitami (Strang, 2010).

1.1.2. Kultúra

Najprv si musíme ujasniť, čo kultúra predstavuje. Podľa Fay (2002) v štandardnom pohľade je kultúra zložitým súborom zdieľaných presvedčení, hodnôt a pojmov umožňujúci skupine nachádzať zmysel svojho života a dáva im návod, ako žiť. Ďalej poukazuje na to, že kultúry vôbec nie sú statické, uzavreté, ale sú to križovatky, na ktorých sa stretávajú ľudia s rôznymi spôsobmi života, hádajú sa, okrádajú, napodobňujú, podriaďujú a zotročujú, ale na druhej strane zároveň vždy na seba pôsobia a menia jeden druhého. Kultúra je teda proces, kde neexistuje iba jediný „správny“ spôsob jej realizácie. Stávame sa aktérmi procesu dynamického utvárania kultúry. Nesieme zodpovednosť za vytváranie správneho kultúrneho prostredia (Rosinski, 2009), a preto predstava „čistej kultúry“, kde sa samostatný celok tvorí sám zo seba, nepoznamenaný vplyvom zo strany ostatných, je absurdná. Všetky kultúry sú výsledkom, vplyvom ostatných kultúr, od ktorých prebrali určité prvky a považujú ich za svoje, i keď možno v inej podobe. Z toho vyplýva, že kultúry je lepšie chápať ako zóny interaktivity než samostatné veci. Predstavuje svet neustáleho ovplyvňovania a zmien (Fay, 2002). Kultúra je nesmierne premenlivá (Rosinski, 2009).

Čo sa týka kultúrnej integrácie, tak tá súvisí s akulturáciou. Akulturácia predstavuje proces sociálnych a kultúrnych zmien. Jednou z kľúčových otázok, ktoré sa objavujú pri posudzovaní akulturácie, sú určité procesy prispôsobenia sa imigrantov do spoločnosti, ktorá ich obklopuje; zistiť, čo presne tvorí jadro tejto spoločnosti, denné zvyky, tradície (Galgard & Thapa, 2007), jej základné hodnoty, pravidlá. Uvedomme si aj to, že dominantná alebo tradičná kultúra nie je jednotná. Mimochodom, to isté platí aj pre migrujúcu kultúru. V skutočnosti všetky európske spoločnosti boli kultúrne pluralitné dlho predtým, než rozsiahla migrácia začala naberať rýchlú (Entzinger & Biezeveld, 2003). Vertovec a Cohen (1999) sú zase toho názoru, že akulturácia je jav, kedy prisťahovalci preberajú niektoré významné prvky z ich okolitého kultúrneho prostredia bez toho, aby úplne opustili svoju pôvodnú identitu a naďalej udržujú svoje zvyky, tradície (Mayassa,

2010) a uznávajú svoje náboženstvo. Podľa Fay (2002) akulturácia nie je memorovanie a reprodukovanie, predstavuje proces aktívneho učenia sa ďalšej kultúry.

Kultúrna integrácia zasahuje do piatich oblastí: názor k základným pravidlám a normám v hostiteľskej krajine, pričom kultúrne normy pozostávajú z pravidiel detailne stanovujúce spôsoby myslenia, cítenia a chovania (Fay, 2002), frekvencia návštevnosti medzi hostiteľskou krajinou a krajinou pôvodu, voľba životného partnera, jazykové znalosti, delikvencia (páchanie trestnej činnosti) (Entzinger & Biezeveld, 2003).

Medzi jednotlivými kultúrami sú určité odlišnosti, a teda otázkou je, ako sa teda vyrovnáť s kultúrnymi odlišnosťami. Bennett (1993) vytvoril model poukazujúci na fázy k rešpektovaniu ostatných kultúr. V prvej fáze jedinec ignoruje odlišnosti (fyzická alebo mentálna izolácia, odstup, oddelenie, neprijatie). Rosinski (2009) dodáva, že forma odmietania sa môže prejavovať vznikáním geta (napr. bohatí/chudobní, čierni/bieli, kresťania/židia,...) v urbanizovaných oblastiach. V druhej fáze si jedinec uvedomuje odlišnosti, ale hodnotí ich negatívne (očierňovanie, ohováranie, potupenie druhých, pocit nadriadenosti, vyzdvihovanie inej kultúry). V tretej fáze si jedinec uvedomuje odlišnosti, no začne ich zľahčovať a podceňuje ich význam (trivializácia, banalizovanie, nevšimanie si jedinečnosti - „všetci sme rovnakí“). V štvrtej fáze si uvedomuje a akceptuje odlišnosti (rozpoznávanie, uvedomovanie si, pochopenie, akceptovanie). V piatej fáze sa adaptuje na odlišnosti (opúšťanie svojej komfortnej zóny, empatia, dočasný posun pohľadu).

Verilo sa, že do 20. storočia sa všetci imigranti prispôbia kultúre v danej krajine. Tento proces asimilácie by mal zasiahnuť druhú až tretiu generáciu, ale koniec koncov žiadne viditeľné zmeny nenastali. Uvádza sa, že k úspešnej asimilácii by došlo iba v tom prípade, ak by zúčastnené strany opustili niektoré prvky z ich vlastnej kultúry a identity, a na druhej strane prijali nové. To by bol priestor na vytvorenie novej kultúry, ale namiesto toho sa zdôrazňujú rozdiely a vytvárajú sa vlastné komunity (Entzinger & Biezeveld, 2003). Ktorá akulturácia je teda nevyhnutná a prospieva pluralitnej komunite? Giovanni (2005) uvádza akulturáciu v procese prispôsobenia sa v oblasti západných politicko-sociálnych hodnôt – teda v hodnotách individuálnej slobody, demokratických inštitúcií, oddelení štátu od cirkvi. Otázkou teda je: „Ako by mala vyzeráť kultúra 21. storočia?“ (Mayassa, 2010).

1.1.3. Sociálna rovnosť/integrácia

Sociálnu súdržnosť ovplyvňuje viacero faktorov, ako je rasa, veľké nerovnosti v rozdelení bohatstva, napádanie štátnych rozhodnutí a neustále vzrastajúci transnacionalizmus (Waldinger, 2003). Putnam (1993) v sociálnej súdržnosti zdôrazňuje dôležitosť vzájomnosti a dôvery medzi obidvoma stranami. Colson (2003) poukazuje na to, že ak má dôjsť k stavaniu mostov medzi dôverou a vzájomnosťou, musia existovať príležitosti, kde sa ľudia môžu stretávať a sú ochotní sa podeliť o svoje skúsenosti, nápady, myšlienky, ktoré prosperujú obidvom stranám. Tieto situácie môžu nastať v škole, v obchode, na úradoch, v športových strediskách... Treba si však uvedomiť, že toto bude fungovať iba v prípade, ak imigranti budú dostatočne ovládať jazyk príslušnej krajiny, budú mať rovnaké práva na prácu, vzdelanie a budú sa minimalizovať rozdiely v chudobe (Griffiths et al. 2005).

Sociálna integrácia predstavuje mieru prijatia kultúrnych hodnôt a životného štýlu hostiteľskej populácie (Bhugra, 2004), najmä s ohľadom na jazyk, denné zvyklosti a sociálne správanie v danej krajine (Dalgard & Thapa, 2007).

Sociálna integrácia úzko súvisí s mentálnym zdravím. Tieto mentálne poruchy zdravia definujú päť faktorov. Prvý faktor sa prisudzuje situáciám, kedy sú na menšie skupiny, kde „etnická hustota“ je menšia, vytvárané kultúrne tlaky a sú viacej zraniteľnejší oproti väčšej skupine imigrantov, kde sa vytvára ich vlastná etnická subkultúra a vyvíjaný tlak na ne je menší (Murphy, 1977). Druhým faktorom ovplyvňujúci mentálne zdravie imigrantov je názor a prístup hostiteľskej populácie na imigrantov. Je dôležité, ako hostiteľská populácia pristupuje k rôznorodosti kultúr a ich očakávaniu od „nováčikov“, v akom časovom rozhraní sa stihnú integrovať do ich spoločnosti (Berry & Kim, 1988). V tejto súvislosti zohrávajú dôležitú rolu médiá. Médiá vo väčšej miere prezentujú skôr negatívny než pozitívny obraz života imigrantov v danej krajine, a tak posilňujú predsudky obyvateľov voči nim (Entzinger & Biezeveld, 2003). Tretím faktorom je šírka rozdielnosti v jednotlivých kultúrach, ktoré spôsobujú rôzne konflikty a uvádza sa, že sú to často kultúry zo západu ako Ázia a Afrika (Bhugra, 2004). Štvrtým faktorom je nedostatočná znalosť jazyka príslušnej krajiny, ktorá môže uvádzať imigrantov do depresí (Minas, 1999). Piatym faktorom, na ktorý upozorňuje Strang (2010), je krátka doba na

prispôsobenie. Nedostatok času na vyrovnanie sa s bolestivou minulosťou a strach z neistej budúcnosti vedie k hore spomínaným duševným poruchám.

1.1.4. Jazykové znalosti

Nie je pochyb, že znalosť jazyka v danej krajine je nevyhnutnou zložkou integrácie a napomáha uplatneniu na trhu práce (Giovanni, 2005). Úroveň znalosti jazyka naznačuje aj stupeň akulturácie imigrantov (Entzinger & Biezeveld, 2003).

1.1.5. Gender

Problematiku rovnosti medzi mužom a ženou chápu rôzne kultúry inak. Vzhľadom na to, že sťahovanie národov prudko rastie, musíme si ujasniť, aké postavenie majú ženy a muži v jednotlivých krajinách. V tejto súvislosti sa rieši najmä otázka kultúrnej definície ženstva. Táto otázka je otvorená, spochybňovaná, vnucuje sa, odmieta, definuje, reviduje (Fay, 2002) a neustále je riešená v západných krajinách, kde žena nemá rovnocenné postavenie v spoločnosti. Sú stále nútené k predčasným manželstvám, prostitúcii, núteným prácam. Nemajú žiadnu kontrolu nad ich telami alebo ich životom, nemajú vzdelanie a žiadnu slobodu. Sú znásilňované, bité a niekedy beztrešne zabité. Ak by sa ženám poskytlo vzdelanie, práca, schopnosť ovládať vlastné príjmy, tak by sa stali prospešnými pre spoločnosť. Rovnocennosť muža a ženy vedie k fungujúcej rodine, ktorá sa považuje za základnú jednotku spoločnosti. Ak funguje rodina, tak funguje celá krajina (Allende, 2007).

Otázka rodovej rovnosti bola riešená v Nórsku od prelomu storočia (Hegelund, 2002). Televízne dokumenty o násilných manželských zväzkoch, zmrzačení ženských pohlavných orgánov vyvolali hlboké debaty politikov a opätovné zamyslenia sa nad vhodnou integráciou imigrantov zo západných krajín do spoločnosti (Hegelund, 2005).

Dalgard a Thapa (2007) uvádzajú, že integrácia žien zo západných krajín môže byť trochu náročnejšia. Ženy si musia uvedomiť, že postavenie vo východných krajinách je iné než postavenie žien na západe a mali by sa s nimi stotožniť.

1.1.6. Práca, zamestnanie

Ekonomická integrácia súvisí so mzdami, pracovnou ponukou a stupňom účasti imigrantov na trhu práce v hostiteľskej krajine, poskytnutím bývania a podporou zamestnanosti, ako to uvádza Valenta & Bunar (2010). Entzinger a Biezeveld (2003) vyzdvihujú fakt, že najviac uznávaným ukazovateľom úspešnej integrácie je zapojenie imigrantov do práce. Taktiež túto integráciu urýchľujú prisťahovalci, ktorým bolo umožnené samostatné podnikanie v hostiteľskej krajine. Ďalším ukazovateľom je kvalita bývania. Ak imigranti žijú v horších podmienkach ako zvyšok populácie, môže to byť interpretované ako vylúčenie imigrantov na okraj spoločnosti v hostiteľskej krajine. Úspešnosť účasti na trhu práce je taktiež definovaná úrovňou vzdelania (Schnepf, 2007), odbornou prípravou a jazykovými znalosťami. Avšak uvádza sa, že úroveň dosiahnutého vzdelania u imigrantov a utečencov je často nižšia než u obyvateľov hostiacej krajiny, a to z dôvodu predčasného opustenia školy (Entzinger & Biezeveld, 2003).

1.1.7. Identita

Identita každého človeka je veľkou mierou funkciou sociálneho a kultúrneho sveta, v ktorom žijeme. To znamená, že naša identita je výsledkom našej kultúry a spoločnosti. Človek získava základy svojej identity osvojovaním si konkrétneho systému presvedčení a jeho sprievodných foriem cítenia a interakcie. Kultúra preniká cez jednotlivcov duševne (takže majú určitý spôsob uvažovania), telesne (takže majú určité telesné črty) a sociálne (takže sú k sebe navzájom v určitých charakteristických vzťahoch). Toto prenikanie v nich vytvára zvláštne schopnosti a charakteristiky. Identita je v tomto holistickom ponímaní funkciou akulturácie. Mať identitu taktiež znamená byť určitým spôsobom spojený s inými a toto spojenie pochopiť. Uvedomiť si, ako na nás ostatní reagujú, a byť si toho vedomý, vedieť na základe toho uvedomenia si reagovať, sledovať, ako na naše reakcie reagujú iní a aj my sami, byť si vedomý svojho sledovania. V neustálom sa opakujúcom cykle (uvedomenia si – reakcie – sebauvedomenia si) sa hlboko ovplyvňuje všetko v nás - naše túžby, obavy, nádeje, motivácia. Teda naša identita je vytváraná a formovaná neustálou interakciou s ostatnými. To, čo považujeme za svoje, sme vlastne prebrali od ostatných a vytvorili si svoju vlastnú identitu (Fay, 2002). Rosinski (2009) podotýka, že identita je

dynamická syntéza ovplyvnená ľuďmi s príslušnou kultúrou a formujúca sa na základe toho, ku akej skupine ľudí najviac inklinujeme.

Na druhej strane Fay (2002) taktiež podotýka, že nemusíme byť len obrazom kultúry a spoločnosti, ku ktorej patríme. Identita každého človeka je veľkou mierou funkciou sociálneho a kultúrneho sveta, je tak pevné daná, uzavretá, aby sme mohli byť jej obrazom. Vytváranie identity je teda nepretržitý proces, kde si hľadáme svoje miesto v štruktúre presvedčení a pravidiel.

1.1.8. Náboženstvo

Náboženstvo taktiež úzko súvisí s integráciou imigrantov do spoločnosti. Predstavuje veľmi citlivú tému. Giovanni (2005) poukazuje na skutočnosť, že v Európe sa čoraz viac vyskytuje xenofóbia proti africkým a moslimským imigrantom. Tento odpor súvisí hlavne s kultúrno-náboženskou reakciou. Giovanni to vysvetľuje tým, že Západné kultúry sa nevyznačujú žiadnym náboženským fanatizmom či všeobecne náboženskou bojovnosťou. Zato sa ňou vyznačuje kultúra moslimská. Moslimský pohľad na svet je teokratický, to znamená, že štát je úzko spätý s cirkvou, čo sa premieta do spätosti politiky a vyznania. Taktiež Giovanni vyzdvihuje dôležitosť Koránu, ktorý nepozná ľudské (osobné) práva v podobe všeobecných, individuálnych práv, ktoré sú typické západné, vychádzajúce z liberálnej spoločnosti, z grécko-rímskeho a kresťanského pohľadu na svet a moslimskými krajinami neboli schválené. V tom Giovanni vidí jadro problému. Človek zo západu nepovažuje moslima za „neveriaceho“. Ale pre moslima je západný človek „neveriaci“. Islamské zriadenie považuje plnohodnotného občana iba ako veriaceho a s týmto občianstvom sa úzko spája podriadenosť koránu.

Podľa Lišáka (2012) xenofóbia súvisí so stereo typizáciou. Je to prisudzovanie určitej skupine, obyvateľom znak, ktorý je negatívny, a na základe ktorého posudzujeme celú tú skupinu (Shafa, 20010). A teda riešenie konfliktov vznikajúcich medzi moslimskými a nemoslimskými krajinami zákony negarantujú. Garantuje to iba politická a hodnotová kultúra tej Zemi, na ktorej stojí. Ak budeme pestovať ústavné hodnoty tolerancie, dialógu, spravodlivého prístupu ku vzdelaniu, práci, iba potom môže existovať nejaká nádej na koenzistenciu a na vyhnutie konfliktu.

1.2. Multikulturalizmus

Termín multikulturalizmus sa stáva v dnešnom svete niečím zásadným. Skutočnosť, že mnoho krajín v dnešnej dobe prijíma rôzne skupiny ľudí značne sa líšiacich od seba rasovo, etnicky, nábožensky, atď. sú vzájomnom kontakte a musia spolu vychádzať (Fay, 2002). Multikulturalizmus je chápaný ako nositeľ novej ideológie, ktorá predkladá víziu novej spoločnosti (Giovanni, 2005).

Multikulturalizmus sa zameriava na život v podmienkach kultúrnej a sociálnej rozdielnosti a na jeho pochopení. Je chápaný ako oslava rozličností. Je zástancom kultúrnej a sociálnej integrity (celistvosť, neporušiteľnosť) a rešpektuje integritu iných. Každú skupinu nabáda k tomu, aby si našla a pestovala svoje vlastné jadro a pritom uznávala a podporovala podobné snahy ľudí v iných skupinách. Každý z nás žije v rámci, ktorý zdieľame s ostatnými a ich rámec je opäť odlišný od iných. Našou úlohou je si túto skutočnosť uvedomiť a rešpektovať to, že každý z nás vytvára pestrú mozaiku ľudského života na tejto Zemi (Fay, 2002).

Je otázne, či sa to dá rešpektovať, pretože v každom náboženstve, v každej populácii nájdeme malé percento ľudí, ktorí veria, že každý musí žiť tak, ako žijú oni (Zak, 2014). Príslušníci týchto skupín čoraz viac zdôrazňujú svoju kultúrnu a sociálnu svojráznosť. Trvajú na svojej odlišnosti a vyjadrujú odpor proti hegemonii mocnejších skupín. Odmietajú sa kultúrne začleniť do širšej verejnosti, prispôbiť životnému štýlu a normám dominantnej populácie. Domnievajú sa, že týmto spôsobom potvrdzujú svoju hodnotu a ich vnímanie seba samého. Pretože sú tieto kultúry a sociálne jednotky rôzne, často na seba narážajú, niektoré sa dokonca budú nevyhnutne pokúšať iné rozvrátiť alebo ovládnuť. Silné jednotky sa snažia potlačiť slabších a nakoniec ich chcú k sebe úplne pripodobniť. Pokiaľ sa im to darí, rušia tým rozdiely medzi skupinami. Prirodzená sila vo svete rozdielov tak tlačí k ich vymazaniu (Fay, 2002). Giovanni (2005) naznačuje, že je to vytváranie „klanového systému“, v ktorom neprebíha integrácia ale skôr dezintegrácia a koncept multikulturalizmus považuje za chybný. Taktiež načrtáva, že multikulturalizmus so sebou nesie uzavreté homogénne komunity predstavujúce spojivá, ktoré cítíme a navzájom nás spájajú, a zväzujú. Tieto komunity vytvárajú ľudí, ktorí hľadajú ľudí im podobným (Entzinger & Biezeveld, 2003). Nakoniec určitá komunita dosiahne kritického početného stavu, začne sa dožadovať práv na vlastnú kultúrno-náboženskú identitu a svojich domnelých utlačovateľov (starousadlíci) vezmú útlakom. Takže

multikulturalizmus umožňuje premenu menšinových síl v silu väčšinovej (Giovanni, 2005). Ako príklad Galeotti (1993) uvádza, že takto to bude s komunitami africkými alebo islamskými v tom prípade, ak ich členovia získajú hlasovacie právo. Toto právo posluží k tomu, že sa stanú na chodníku nedotknuteľnými, presadia svoje náboženské sviatky, polygamiu a ženskú obriezku (s týmito problémami teraz bojuje Francúzsko).

Koniec koncov, nemusí to skončiť takto. Dôraz na prijatie rozdielnosti má vyjadrovať a povzbudzovať toleranciu. Ľudia otvorení rozdielom tieto rozdiely neradi posudzujú. Trvajú na tom, že byť odlišný neznamená byť horší, že by sa po ľuďoch nemalo chcieť, aby robili veci tak ako „my“ a nemali by byť považovaní za menejcenných alebo zlých, keď ich robia inak. Iné spôsoby života majú svoju vnútornú integritu, ak ich chceme chápať a oceniť, musíme sa na nich pozerieť z ich vlastnej perspektívy (Fay, 2002). Z určitého hľadiska nás to motivuje spoznať ich a niečo nové sa o nich naučiť, a následne ich prestaneme považovať za niečo nebezpečné. Na druhej strane, ochutnávať rôzne jedlá je ľahké, ale rešpektovať odlišné presvedčenia, také ľahké nemusí byť (Rosinski, 2009). Rosinski ďalej vysvetľuje, že prijať odlišný pohľad, hodnoty a predpoklady predstavuje pozeranie sa na svet očami druhého človeka, a tak vstúpiť na neznámu pôdu a experimentovať (meniť svoje chovanie, vzdať sa kontroly, počúvať, pozrieť sa na svet novým pohľadom). Aby sme to dosiahli, je k tomu potrebná odvaha, empatia a adaptácia. Na adaptáciu potrebujeme opustiť svoju komfortnú zónu. Ako ďalšiu oblasť uvádza akceptovanie kultúrnych odlišností. U niektorých to môže vyvolávať obavy, že sa im úplne podvolíme. To, že akceptujeme iné kultúry, nutne neznamená, že sa vzdávame tej našej. Akceptovanie neznamená súhlasiť s nimi a podľa nich žiť.

Z času na čas by sme sa mali dostať z nášho „kultúrneho geta“ von a navštíviť iné kultúry. Stará východná múdrosť hovorí, že nie je pre človeka dobré, ak trávi veľa času pozeraním na svoj obraz. Takzvané „kultúrne geto“ – sústredený sami na seba - robí z nás ľudí elitárskymi, vzdialenými a odpojenými od ostatných ľudí (Shafa, 2010). Ľudia by mali u seba podporiť zvýšenú schopnosť počúvať iných a reagovať na nich, prehľbovať zmysel pre to, ako iní prispievajú k nášmu sebachápaniu a rozširovať morálnu predstavivosť. Povzbudzovanie túžby a schopnosti poznávať stavy a činy iných i ochotu nechať sa do nich stiahnuť – a naopak, podnecovať podobnú túžbu a ochotu iných vo vzťahu k nám – môžu sociálne vedy prispieť k nášmu vývoju v zreých ľuďoch, ktorí uznávajú svoju odlišnosť, tak spriaznenie s inými ľuďmi, a túžia spoločne s nimi zdieľať zápal a radosť života (Fay, 2002).

Multikultúrna ideológia teda rieši otázku kultúrnej integrácie, kedy od migrantov očakáva plnú asimiláciu do hostiteľskej spoločnosti, alebo či si ponechať ich vlastnú kultúrnu identitu (Entzinger & Biezeveld, 2003) .

1.3. Nórska kultúra

Nórsko bolo osídlené zhruba pred desiatkami tisíc rokov, kedy spleť pobrežia a pusté pohoria ich viedlo k rastu malých, izolovaných komunít, ktoré prežívali v kombinácii rybolovu, lovu a poľnohospodárstva. Vnútoraná ekonomická rôznorodosť týchto osád sa odráža v rozmanitosti v rôznych štýloch oblečenia, architektúry, spôsobu hospodárenia a obrovského množstva jazykových dialektov svedčiacich o ich izolácii (Reed & Rothenberg, 1993, Nedrelid, 1991).

Typickým obrazom Nórska sú fjordy, rieky, mohutné hory s ľadovcami i miesta, kde vzduch a voda vyzerajú krištáľovo čisté. Kvety sa stali obľúbeným vzorom vlnených svetrov a úzke doliny skrývajú malé dedinky. Vodopády symbolizujúce ich energiu a krásu. Toto predstavuje Nórske šťastie (Enzensberger, 1987). Národná identita nórskeho ľudu je charakterizovaná mierom, tichom, milosťou, dobrotou Wikan (2002). Žiadna chudoba, zločin nie sú znázornené v nórskej charakteristike. Ich túžba po cítení čerstvého vzduchu, tichu, sile a kráse sa zväčšovala s príchodom víkendu alebo prázdnin. Veľa Nórov preferuje stráviť prázdniny na chate, než objavovať zahraničné krajiny či vyhľadávanie sociálneho kontaktu v mestách. Je to pre nich príležitosť, ako uniknúť zo stresujúceho života v meste a byť s rodinou v prírode, niekde ďaleko od civilizácie, kde sa dá rybáčiť, lyžovať alebo prechádzať. Tento životný štýl sa nazýva friluftsliv, čo predstavuje ich spôsob života a spätosť s prírodou. Príroda pre nich nepredstavuje múzeum, ale predstavuje príval inšpirácie, ktorá má byť využitá a nie zneužitá (Dahle, 1989). Definícia nórskej identity predstavuje pobyt v prírode, vidieckym hospodárstvom, jednoduchosťou, poctivosťou, pokorou (Eriksen, 1993) a realizovať to, čo ťa naplnia. Ak by sme mali vytvoriť rebríček najviac realizovaných aktivít v ich voľnom čase, tak by tam patrili tieto aktivity:

1. Prechádzky v lese;
2. Dlhé lyžiarske túry;
3. Cvičenie a šport;

4. Rybárske výlety;
5. Fotografovanie;
6. Výlety loďou;
7. Návšteva kina;
8. Návšteva divadla / opery (Nedrelid, 1991).

Pre mnoho Nórov sú jadrom Nórska miesta ich starých rodičov, čo predstavujú ich hory, fjordy, rieky, mohutné vodopády, ich malé farmy. Môžeme to vidieť v ich filmoch, kalendároch, v umení (Nedrelid, 1991). Z generácie na generáciu boli prenášané ich zvyky, hodnoty, životný štýl a nakoniec ich samotná kultúra, ktorá bola vytváraná prostredníctvom ich územia, počasia a históriou (Goertzen, 1997). Životný štýl v Nórsku sa vyznačuje zviaznosťou k prírode, k jej rešpektu a odvahe a sile žiť v subartických horách (Eriksen, 1996). Každodenný život sa vyznačoval rybárčením, lovením, zberom húb a rôznych bobúľ, ktoré sa uskutočňovalo v nedotknutej subarktickej krajine (Pedersen, 2003).

Previazanosť s prírodou posilnili cestovatelia a objavitelia Fridtjof Nansen a Roald Amundsen, ktorí sa stali ich národnými hrdinami. Prieskum verejnej mienky z r. 1958 ukázal, že najviac sú Nóri hrdí na ich jedlo, pekné ženy, kultúru a prírodu (Nedrelid, 1991).

Enzensberger (1987) a Goksøyr, M. (2002) za nórske symboly uvádzajú prírodu, lyžovanie a chatu.

Podľa Henderson a Vikander (2007), Aukrust a Snow (1998) v Nórsku hodnoty zdôrazňujú dôležitosť rodiny, rovnosť vo vzťahoch, pocit príslušnosti k miestnej komunite, bezpečnosť, kolektivismus pred individualizmom a kultúrnu homogenitu než rozdielnosť. Hodnota videná v hospodárstve predstavujúca zmysel pre stabilitu, historickú hrdosť, zmysel príslušnosti (Lindland, 1998). Nórska sociálna politika v posledných desaťročiach zdôraznila rodinné hodnoty, hospodárske a sociálne zabezpečenia tým, že zvýšila starobný dôchodok a predĺžila materskú dovolenku (Botten et al., 2003).

Avšak nórska národná identita a kultúra sa neustále buduje a vytvára. Spolu s globalizáciou vznikajú rozpory medzi tradičnými a modernými hodnotami (Eriksen, 1993). Hoci nórska identita úzko súvisí s tradičnými hodnotami (napríklad dôraz na vidiecke oblasti, prírodu a rodinu), zároveň je čoraz väčší dôraz na moderné hodnoty

(napríklad individualizmus, hospodársky rozvoj materiálneho bohatstva, technológie a vedeckého pokroku) (Slagsvold & Strand, 2005).

1.3.1 Friluftsliv ako súčasť Nórskej kultúry

Ako už bolo spomínané, friluftsliv predstavuje určitú koncepciu trávenia voľného času v prírode. Podľa Dahle (2007) friluftsliv je v prvom rade o pôžitku trávenia času v prírode sám alebo s niekým, užívať si radosť a harmóniu z okolia, byť v prírode a robiť niečo zmysluplné. Friluftsliv môžeme taktiež považovať za nórsku a škandinávsku tradíciu spojenú s voľnou prírodou, pričom voľná príroda je základom pre vykonávanie friluftslivu (Henderson & Vikander, 2007) a taktiež považovaný za súčasť nórskej kultúry (Faarlund, 1994). Faarlund je takisto toho názoru, že friluftsliv predstavuje „cestu domov“, kde domov je ponímaný ako voľná príroda. V jednom z jeho článkov opisuje Nansenovo chápanie voľnej prírody takto: „Je to niečo, čo nás vedie k ľudskej existencii, k jednoduchému životu v prírode, v horách, v samote, ktorá nám napomáha získavať nové myšlienky a zanecháva stopy, ktoré sa z nás len tak ľahko nevymažú. Je to niečo, kedy sa človek stáva sám sebou a získava nový, zdravší pohľad na svet.“ (Faarlund, 1994, 22).

Faarlund ďalej poukazuje na to, že myšlienka friluftslivu bola ovplyvnená romantizmom, ktorý tak oživil nórsku národnú identitu. Romantizmus charakterizoval friluftsliv ako rešpekt k prírodným procesom, preferuje presun z jedného miesta na druhé prostredníctvom lyží, kanoe alebo samotnou chôdzou, a nie modernou dopravou, ako sú motorové vozidlá. Friluftsliv zahŕňa širokú škálu výziev pre človeka a jeho emocionálne zrenie. Friluftsliv nie je o súťažiach, nie je o zostatí „fit“, v ňom nejde o miesta, kde sa konajú súťaže alebo rôzne spoločenské podujatia, nejde tam o turizmus, kde sa človek snaží navštíviť čo najviac miest za krátky čas, nejde tam o žiadne vedecké expedície.

Friluftsliv je o skúsenostiach a zručnostiach získaných v prírode (Kolb, 1984), predstavuje určitú myšlienku o vzájomnom prepojení prírody a radosti z bytia v prírode, pričom príroda predstavuje náš domov (Gelter, 2007).

Friluftsliv poskytuje hlbokú emočnú skúsenosť, ktorá súvisí s konceptom „Deep Ecology Philosophy“ (Hlboká ekologická filozofia) (Sessions, 1995). V ňom nejde len o naplánovanie aktivít, ako sú lezenie po skalách, poľovníctvo, chytanie rýb, lyžovanie, zbieranie húb a bobúľ, plavba na kanoe a tak ďalej, ale poskytuje skúsenosti v sociálnej,

biologickej, estetickej, spirituálnej roviny spojené s určitým miestom, krajinou a prírodou (Dahle, 1994). Vo Friluftslive nejde o učenie, byť na exkurzii v prírode, ale ide o spoznávaní samého seba, o hľadani vlastného miesta vo svete, v ktorom žijeme, učení sa zo všetkého, čo ťa postretlo v tvojom živote (Gelter, 2007). Účasť na friluftslive je založená na vlastných možnostiach a schopnostiach samotného jedinca (Faarlund, 1994), nejde v ňom o to, aby sme boli experti v prírode. Loegen (2007) chápe friluftsliv, ako žiť v prírode a mať cítenie pre prírodu.

Gelter (2007) opisuje vo svojich správach friluftsliv podobne ako Maslow - unikátny stav mysle (mind –peak experiences), kedy to človek môže cítiť jedine v spojení s prírodou. Táto skúsenosť premieňa normálny deň za neobyčajný. Človek cíti štádium úplného šťastia, radosti a harmónie. Vede nás k mentálnemu odpočinku, povzbudzuje našu kreativitu a dáva zmysel života pre každého z nás ako individuum. Je to rozvoj silnej, hlbkej emócie, rôzneho vnímania času, miesta, krásy. Je to druh skúsenosti, ktorá je ťažko vysvetliteľná slovami.

1.3.2 Integrácia v Nórsku

V rozvinutom sociálnom štáte ako Nórsko sú zriadené inštitúcie špecializujúce sa na integráciu imigrantov. Tieto inštitúcie sú rozmiestnené v každej miestnej samospráve, kde sa postupuje podľa určitých postupov a povolení (Hagelung, 2005). Tieto inštitúcie zodpovedajú za vedenie „Integračného programu“, ktorý je prísne regulovaný. Účastníci tohto programu musia povinne absolvovať 300 hodín výučby nórskeho jazyka a výučby o nórskej spoločnosti v trvaní dvoch rokov (IMDi 2008a: 37). Tento program zahŕňa taktiež individuálnu pomoc (hľadanie práce, žiadanie o ďalšie vzdelávacie kurzy...), ponúkajú pracovných stáží. V prípade, že účastníci nenavštevujú tento program, sú penalizovaní prostredníctvom zrušenia peňažných dávok.

Wikan (2002) poukazuje na dôležitý fakt, kedy úsilie štátu snažiaceho sa rešpektovať kultúru imigrantov, ignoruje riešenie dôležitej otázky: Ako chce štát vyriešiť situáciu prisťahovaleckých rodín, kde sú často ich maloleté dcéry nútené do manželského zväzku? Ženy, ktorým je zabraňované účasti v spoločnosti, nemajú možnosť učenia sa jazyka príslušnej krajiny, a tak napomáhať deťom pri domácich úlohách. Ako chce štát

riešiť imigrantov odmietajúcich prispôsobenie sa v danej kultúre? (Integration in Norway, 2010). S týmito otázkami bol vykonaný prieskum, a ako poukazuje Wikan, tieto otázky sa týkajú vo väčšej miere moslimských komunit, ktoré uznávajú výrok: „Boh pomôže tomu, kto pomôže jemu.“ Avšak tento výrok neplatí v Nórsku, pretože ak si človek nepomôže sám, dostáva sociálne dávky. Výsledkom je situácia, kedy menšiny systematicky získavajú menšie vzdelanie, neučia sa jazyk príslušnej krajiny a oveľa viac z nich je nezamestnaných než väčšinová populácia.

Podľa Dalgard a Thapa (2007) sociálnu integráciu do nórskej komunity vymedzujú štyri činitele:

- znalosť nórskeho jazyka;
- čítanie nórskeho novín;
- návštevy Nórov;
- poskytnutie pomoci od Nórov.

2. CIEĽ PRÁCE A VÝSKUMNÉ OTÁZKY

2.1 Cieľ práce

Cieľom práce je zachytiť a opísať význam outdoorových aktivít v integrácii imigrantov do spoločnosti v Nórsku, Oslo.

2.2 Výskumné otázky

Hlavné výskumné otázky boli sformulované takto:

Aká je rola outdoorových aktivít v procese integrácie imigrantov do spoločnosti v Nórsku, konkrétne v Osle?

Ako respondenti reflektujú svoje dojmy z „outdoor day“?

Aké sú dôvody respondentov migrujúcich do Nórska?

Čo ma práca s imigrantmi môže naučiť?

3 METODIKA

Výskumná časť práce je založená na kvalitatívnom spracovaní výskumu.

3.1 Kvalitatívny výskum

Kvalitatívny výskum je chápaný ako určitá stratégia, podľa ktorej sa realizuje výskum v sociálnych vedách (Švaříček, 2007). Táto stratégia je procesom, ktorého snahou je hľadanie a objasňovanie sociálnych a ľudských problémov na základe interpretácií rôznych textov. Výskum je vykonávaný v prirodzenom prostredí (Creswell, 1998). Za základný nástroj v kvalitatívnom výskume zaraďujeme rozhovor, ktorého cieľom je získať detailné a komplexné informácie o študovanom jave. Striedanie indukcie a dedukcie zaraďujeme do ďalších znakov kvalitatívneho výskumu. Indukcia predstavuje obecnú metódu usudzovania, v ktorej závery obsahujú informácie presahujúce informácie vo východisku (Szymanek, 2003). Indukcia je opakujúci sa proces, kedy opakované prípady tvoria určité obecné pravidlo alebo zákon. Dedukcia obsahuje závery prekračujúce informácie menšie alebo zhodné s informáciami v predpokladoch (Clark, 2000). Za ďalší znak kvalitatívneho výskumu Disman (1998) považuje dáta získané z rozhovorov, z pozorovania a z dokumentov, kedy zdôrazňuje prácu so slovom a textom, a nie s číslami, čo predstavujú štatistiky (Strauss & Corbin, 1999), ktoré sú typické pre kvantitatívny výskum.

Na záver Švaříček a Šeďová (2007) charakterizujú kvalitatívny výskum ako proces skúmania javov a problémov v autentickom prostredí s cieľom podať holistický obraz založený na detailných a do hĺbky zistených dát, kde cieľom je objasniť a reprezentovať, ako ľudia chápu, prežívajú a vytvárajú sociálnu realitu.

Z hore uvedených informácií kvalitatívny výskum považujeme za najlepší spôsob získania relevantných odpovedí na naše výskumné otázky.

3.2 Výskumný súbor

Výber skúmaného súboru u rozhovoroch a čiary života bol zámerný. Odvíjalo sa to na základe úrovne znalosti anglického jazyka. Úroveň angličtiny musela byť na komunikatívnej úrovni. Výskumnú vzorku tvorili učitelia, imigranti a utečenci vo veku od 20-40 rokov, zaradení do dvojročného integračného programu Voksenopplæring, (www.felles.oslovo.no), ktorí sa zúčastnili jednodňového programu – Outdoor day“, ktorý orhanizovala firma Oslo og Omland Frilufstråd. Celý program prebiehal v areáli Frogneseteren friluftssenter, a to od januára do februára 2014. Denná doba programu nebola fixná, prispôbovala sa organizačným potrebám inštitúcie Voksenopplæring, ale zvyčajne to bývalo v tomto časovom rozhraní od 9:30 – 14:00. Pre lepšiu prehľadnosť uvádzame demografické údaje skúmaného súboru v tabuľke 1. Fiktívne mená slúžili k zachovaniu anonymity a označujú citácie konkrétnych výrokov vo výsledkovej časti. Niektorí dokazovaní neuvádzali krajinu a dĺžku pobytu vo svojich výpovediach. Uvedenie týchto informácií bolo založené na dobrovoľnosti samotných dokazovaných.

Tabuľka 1. Údaje k skúmanému súboru

Pohlavie	Označenie v rozhovoroch	Krajina pôvodu	Doba pobytu	Status účastníka	Metóda zberu dát
Žena	Karoline	Nórsko	-	Učiteľka	Rozhovor
Muž	Jamal	Západná Afrika	3 roky	Účastník integračného programu	Rozhovor
Muž	Qali	Ghana	13 mesiacov	Účastník integračného programu	Rozhovor
Žena	Bee	Trinidad and Tabago	14 mesiacov	Účastník integračného programu	Rozhovor/čiara života
Žena	Sari	Pakistan	-	Účastník integračného programu	Čiara života
Muž	Alibaba	Pakistan	-	Účastník integračného programu	Čiara života
Muž	Genie	-	-	Účastník integračného programu	Čiara života
Muž	Zahir	Etiópia	-	Účastník integračného programu	Čiara života
Muž	Dior	-	-	Účastník integračného programu	Čiara života

3.3 Metódy zberu kvalitatívnych dát

Medzi naše metódy zberu dát sme si určili metódu pološtruktúrovaného rozhovoru, čiaru života, metódu zúčastneného pozorovania, autoetnografiu. Jednotlivé metódy budú vysvetlené v jednotlivých podkapitolách.

3.3.1 Pološtruktúrovaný rozhovor

Rozhovor sa považuje za najčastejšiu metódu zberu dát v kvalitatívnom výskume. Prostredníctvom rozhovoru sú skúmaní členovia určitého prostredia, určitej špecifickej sociálnej skupiny s cieľom dosiahnuť pochopenia konania v určitých situáciách. Poznáme dva typy rozhovor: pološtruktúrovaný (vychádza z vopred pripravených a štruktúrovaných otázok) a neštruktúrovaný (môže byť založený na jedinej vopred pripravenej otázke a ďalej sa rozhovor odvíja od odpovedí účastníka) (Švaříček & Šed'ová, 2007).

V našom prípade sme použili pološtruktúrovaný rozhovor. Pološtruktúrované rozhovory boli robené s účastníkmi nášho programu – „outdoor day“. Rozhovor pozostával z vopred pripravených otázok, ktoré tvoria prílohu č. 2. Tieto otázky sa v priebehu rozhovoru prispôbovali podľa vývoja samotného rozhovoru. Výber účastníkov rozhovoru bol zámerný, a to na znalosti anglického jazyka. Rozhovory boli nahrávané a vykonané v tichom prostredí. Priemerná dĺžka rozhovoru bola cca 10 - 15 minút. Rozhovory boli urobené tesne pred koncom programu, aby účastníci mali možnosť zhodnotiť daný program. Prepis jedného rozhovoru trval približne 6,5 hodiny a všetky rozhovory obsiahli 20 strán čistého textu.

3.3.2 Čiara života

Túto metódu vynašiel Tyla (1985) a jej podstatou je znázornenie významných zážitkov alebo udalostí v živote človeka. Test „čiaru života“ je vykonaný nasledovne: klient je vyzvaný, aby nakreslil svoju „čiaru života“ a naznačil na nej najprv súčasný okamih a potom naznačil významné minulé udalosti, a budúce udalosti v jeho živote.

V kinantropologickom výskume túto metódu využili napríklad Hrouda (2004), Hoffmannová (2011) .

V našom výskume sme túto metódu trochu modifikovali pre naše potreby. Ako uvádza Miovský (2006, 191), životná krivka „...má dnes viacero modifikácií.“ Zmyslom bodov bolo znázorniť súčasný okamih a následne naznačiť dôvody, ktoré ich viedli k migrácii do Nórska a následne naznačenie toho, aké očakávania majú pri ich pobyte v Nórsku. Táto metóda vyjadruje ich individuálne dôvody a očakávania od ich nového života v Nórsku. Dáta získané v tejto metóde boli kódované v softvérovom programe Atlas.ti 6 a analyzované metódou zakotvanej teórie.

3.3.3 Zúčastnené pozorovanie

Podľa Jorgensen (1989) je zúčastnené pozorovanie najdôležitejšou metódou kvalitatívneho výskumu. Touto metódou je možné opísať, čo sa deje, čo alebo kto je účastníkom diania, kde a kedy sa veci dejú, ako sa objavujú a prečo. Pozorovateľ sa sám zúčastňuje diania v sociálnej situácii, je v osobnom kontakte s pozorovanými, zbiera dáta. Vďaka tejto metóde sa výskumník približuje k predmetu skúmania a k možnosti odhaliť vnútorné perspektívy účastníkov. K tomuto nám pomáhajú rôzne rozhovory, denníky členov skupiny, audio- a videonahrávky atď. V procese zúčastneného pozorovania musíme absolvovať tieto kroky: nadviazanie kontaktu, samotné pozorovanie, zaznamenanie dát, odpútanie sa od skupiny (Hendl, 2005).

Zúčastnené pozorovanie prebehlo v mesiacoch január, február 2014. Počas programu „outdoor day“. Tento program pozostával z učenia imigrantov na bežkách, z obeda pri ohni a sánkovania. Po každom dni, ktorý bol venovaný dospelým, boli spracované zápisy, ktoré boli následne nahraté a analyzované v programe Atlas.ti 6. Tieto zápisy tvoria taktiež časť autoetnografie.

3.3.4 Autoetnografia

Dlhé roky autoetnografia bola vylúčená a kritizovaná, ale postupom času došlo k zmenám a autoetnografia sa stala súčasťou výskumov v sociálnych vedách (Stanley, 1993).

Samotné slovo autoetnografia znamená auto - sám, ethnos - kultúra, graphy - proces (Ellis & Bochner, 2000). Autoetnografia je forma výskumu, kde hlavným zmyslom je písanie o sebe samom. Autor je tvorca jeho vlastného príbehu založenom na jeho vlastných osobných skúsenostiach a ich reflexii (Silverman, 2009). Forma písania autoetnografie je vytvorená na dramatických výpovediach, silných metaforách, živých postavách, neobvyklých frázach snažiacich sa strhnúť čitateľa do jeho príbehu (Richardson, 1994). Ellis (1999) definuje autoetnografiu ako cestu k začatiu chápania svojho života a neskôr sústredenie sa na svoje pocity, myšlienky a emócie. Pokúsiť sa rozumieť svojim skúsenostiam a vyjadriť ich v rôznych žánroch ako krátke príbehy, poézia, poviedky, novely, fotografické eseje, osobná esej, články (Ellis, 1993). Van Maanen (1988) poukazuje na tento koncept výrokom: „Tu som. Toto sa mi stalo a to je to, čo cítim, ako som reagoval a ako som si dal s tým rady. Tak pod' sa na chvíľku prejsť v mojich topánkach.“ Taktiež Van Maanen poukazuje, že v autoetnografii sa dáva dôraz na ľudské kvality výskumníka zdôrazňujúce jeho osobné predsudky, charakterové chyby, úzkosť a zraniteľnosť, ktoré pomáhajú vytvoriť ironický autoportrét, s ktorým sa čitatelia môžu stotožniť a vyjadriť to vo výroku: „Som taký istý ako vy. Ublížil som, spravil som omyl a snažil som sa tomu porozumieť.“

Podľa Hertza (1997) autoetnografia často rieši, ako prezentovať príbeh výskumníka a súčasne príbeh ostatných zúčastnených. Tento príbeh sa odohráva v troch dimenziách: v prvej je príbeh autora, v druhej príbeh tých, ktorí sú obsiahnutí v texte, v tretej sa predmetom výskumu stáva výskumník sám. Pri písaní autoetnografie by mal výskumník vystupovať ako svedok, byť otvorený zmenám, hovoriť ostatným o jeho skúsenostiach a stanoviskách, naslúchať skúsenostiam ostatných a nakoniec objavovať viacero významov v rôznych situáciách a následne ich prezentovať v jeho ponímaní (Ropers-Huilman, 1999). Ako uvádza Richardson (1990), otázky, ktorými by sa mal výskumník v autoetnografii venovať, sú: Aké sú príbehy, ktoré utvárali môj život? Ako ma obmedzili a posilnili? Ako obmedzili a posilnili ostatných? Ako sa mením? Ako sa môže

môj príbeh, obsiahnutý ľuďmi, pretvoriť na nový spoločný príbeh? Richardson označil tieto príbehy ako „kultúrne príbehy“, kde musíme pochopiť jednotlivé výzvy a vzťahy medzi nimi. „Kultúrne príbehy“ vytvárajú určité stereotypy a tie zase vytvárajú spoločné príbehy, a napomáhajú objasňovať sociálne štruktúry.

Na záver Geertz (1974) poukazuje na fakt, že každý výskum, ktorý tvoríme, je fikcia, pričom fikcia predstavuje porozumenie toho, že výskumy boli niečím stvorené. To niečo predstavuje naše skúsenosti. Výskumník predkladá čitateľovi jeho vlastnú interpretáciu reality (Dušek, 2006).

Autoetnografia bola zrealizovaná v januári, februári v Friluftsliv centre, v Nórsku, kde sa organizoval program „outdoor day“. Počas týchto dvoch mesiacov bola výskumníčka v každodennom styku s imigrantmi a vypomáhala s výučbou behu na lyžiach. Ďalšiu aktivitu tvorilo sánkovanie. Účastníci programu boli z povojnových štátov ako Eritrea, Čechensko, Irak, Irán, Afganistan, Somálsko, Pakistan ale aj z Číny, Ameriky, Poľska atď. Po každom dni si robila výskumníčka krátke zápisky, ktoré prepísala do MS Wordu a následne vložila do programu Atlas.ti 6. Tieto zápisky boli o tri mesiace opäť reflektované, spracované a analyzované. Táto časová medzera slúžila na lepšie ujasnenie významov a jednotlivých vzťahov medzi nimi, a následne slúžila ako jeden z podkladov na vytvorenie autoetnografie.

3.4. Metóda spracovania a analýzy dát

3.4.1 Spracovanie dát

Rozhovory boli nahrávané pomocou mobilu Samsung X-cover 2, a to prostredníctvom mobilnej aplikácie „Lydopptaker“ a následne ručne prepísané do programu MS Word. Táto fáza spracovania dát bola najviac časovo náročná. Dáta z pozorovania, z čiary života a autoetnografie boli taktiež vložené do programu MS Word. Krok za krokom boli všetky dáta nahrané do programu Atlas.ti 6. Údaje z rozhovorov a čiary života boli prepísané a okódované v anglickom jazyku.

Atlas.ti 6 slúži ako pomocný nástroj pri analyzovaní kvalitatívnych dát. Napomáha objaviť komplexný pohľad na javy skryté v dátach. Funkcie obsiahnuté v programe slúžia na zaznamenanie úryvkov, poznámok, kódovanie textov, ich grafické znázornenie, porovnávanie, skúmanie a opätovné zhromažďovanie zmysluplných častí textov z veľkého množstva dát jednoduchou, systematickou cestou (Buhajová, 2010). Je taktiež potrebné, aby sa výskumník s týmto programom naučil pracovať a získal prehľad o všetkých funkciách.

3.4.2 Analýza dát

Získané dáta podliehajúce analýze sú prevažne vo forme textu – ide o prepisy rozhovorov, záznamy z pozorovania, dokumenty atď. (Švaříček & Šeďová, 2007). Pre analýzu dát sme využili metódu zakotvenej teórie. Metóda zakotvenej teórie je návrh teórie pre skutočnosti v situáciách, na ktoré sa výskumník sústreďuje. Vznikajúca teória je zakotvená v dátach získaných počas štúdie. Pozornosť je zameraná obzvlášť na jednanie a interakciu jedincov a procesov v danom prostredí (Hendl, 2005).

Analýza dát začína samotným kódovaním. Švaříček a Šeďová (2007) vysvetľujú kódovanie ako operácie, vďaka ktorým sú údaje rozobrané, konceptualizované a zložené novým spôsobom. Text je rozložený na menšie jednotky, ku ktorým sa pridávajú mená a s takýmito novými označenými časťami textu výskumník naďalej pracuje. Tento typ kódovania sa nazýva „otvorené kódovanie“. Podrobnejší popis „otvoreného kódovania“ opisujú Švaříček a Šeďová nasledovne. Prepísané rozhovory, texty, dokumenty rozdelíme na jednotky. Jednotka predstavuje slovo, vetu, odsek. Ku každej jednotke sa pridá kód, ktorý má naznačovať tému alebo jav danej jednotky. Počas kódovania môžeme zistiť, že sa určité informácie, javy opakujú a označujeme ich kódmi, ktoré sme vytvorili už skôr. Odporúča sa opätovne vracanie, revidovanie a premenovanie vzniknutých kódov, a to z toho dôvodu, že mnohokrát sa rovnaký jav, informácia pomenúva dvoma synonymickými výrazmi, napr. prekážky/bariéry. Nezabúdame si pri kódovaní robiť poznámky.

Ďalší krok predstavuje vytváranie kategórie. Keď máme vytvorený zoznam kódov, začneme ich zoskupovať podľa podobnosti alebo inej vnútornej súvislosti. Inými slovami,

jednotlivé úryvky z dát podriadujeme rôznym kódom a jednotlivé kódy potom podriadujeme rôznym kategóriám. Treba mať na pamäti, že tento proces sa bude neustále opakovať a výsledkom bude pomaly vznikajúca budúca teória.

Prvé otvorené kódovanie sa uskutočnilo v septembri 2014, kedy bolo vytvorených 101 kódov. Potom ku koncu októbra nasledovalo prekódovanie, či určité kódy neboli vytvorené pod podobným názvom a ukázalo sa, že počet sa znížil iba o jeden kód, a to z toho dôvodu, že výskumníčka kodovala jednotlivé jednotky z už vytvárajúceho zoznamu kódov, a tak zabránila vytváraniu nových podobných kódov. Potom nasledovalo vytváranie jednotlivých kategórií pomocou funkcie Open Family Manager, ktoré sme si následne graficky znázornili vo funkcii Network View Manager programu Atlas.ti. Podrobný návod použitia programu Atlas.ti nájdete v diplomovej práci *Ověření využitelnosti softwaru ATLAS.ti pro literární vědu*, Buhajova (2010) alebo vo forme krátkych videí na webovej stránke Youtube pod názvom *Tutorials ATLAS.ti 7 – English* (2013).

Vytvorené kategórie sú interpretované na základe vzájomných vzťahov jednotlivých kódov.

3.5 Metóda validity

Guba a Lincoln (1985) poukazujú na tri kategórie ohrozujúce validitu výskumu: reaktivita, skreslenie zo strany výskumníka, skreslenie zo strany účastníkov. Pod pojmom reaktivita rozumieme to, že prítomnosť výskumníka môže ovplyvniť procesy, na ktorých výskum stojí. Skreslenie zo strany výskumníka súvisí s jeho interpretáciou reality, s jeho predsudkami a vlastnosťami.

Kvalita výskumu taktiež úzko súvisí s tzv. trianguláciou, čo znamená, že pre overenie poznatkov používame viacej metód zberu dát alebo viacej pozorovateľov, rôznych lokálnych a časových okolností a teoretických perspektív, ktoré sa uplatnili pri skúmaní určitého javu (Hendl, 2005).

Pre dosiahnutie kvalitného výskumu sme použili štyri metódy zberu dát: pološtrukturovaný rozhovor, metódu čiary života, zúčastnené pozorovanie a autoetnografia, ktoré sú uvedené v kapitole 3.3.

3.6. Etika výskumu

Dodržanie etických štandardov a doporučení je dôležitou zložkou pri spracovaní kvalitatívneho výskumu. Pri spracovaní diplomovej práce boli dodržané pravidlá etickej komisie Fakulty telesnej kultúry.

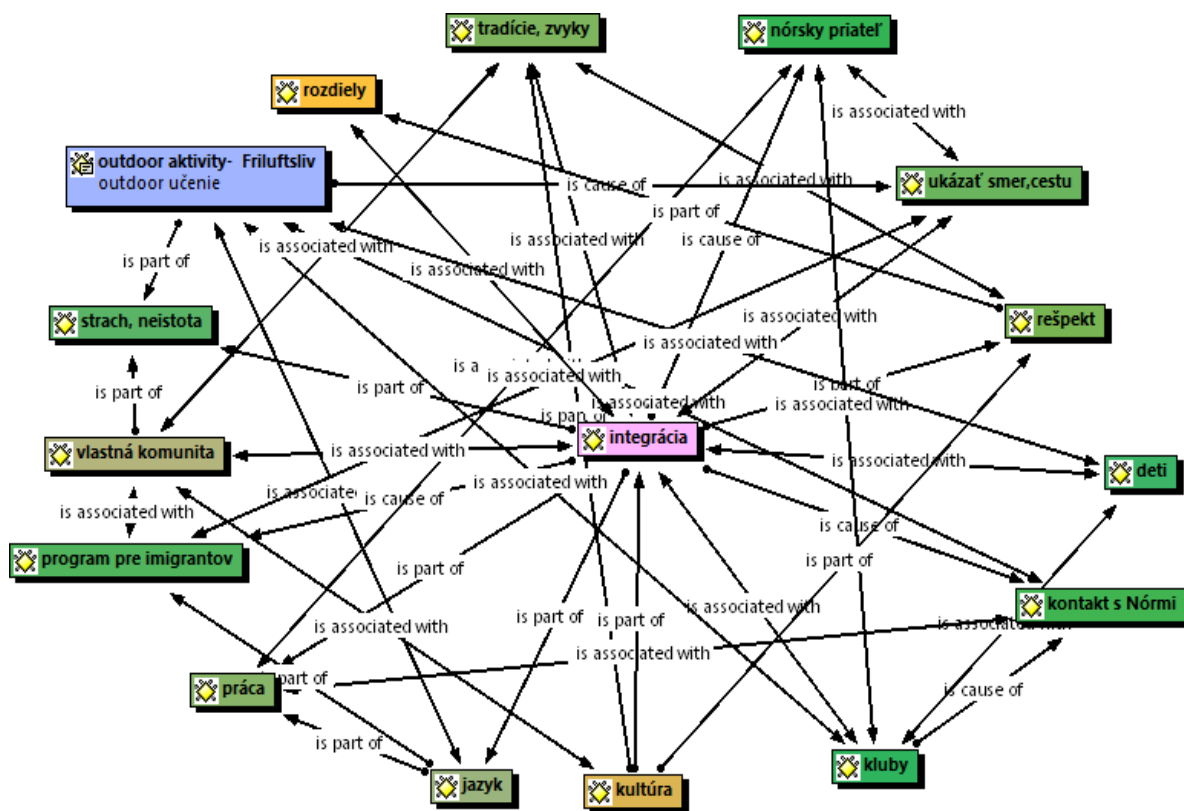
Podľa Švaříčka a Šedové (2007), by mal etické otázky kvalitatívneho výskumu zvažovať každý, kto skúma človeka a jeho pôsobenie. Dôvodom etických stránok výskumu je predovšetkým ochrana účastníkov podieľajúcich sa na výskume.

Za základné pravidlo vo vzťahu k účastníkom výskumu považujeme získanie informovaného súhlasu s použitím dát (Hendl, 2005). Pri rozhovoroch bol účastníkom predložený dokument, ktorí ich oboznamoval tak ako o našom výskume ako aj o ich právach - ako účastníkov výskumu. Taktiež boli oboznámení s tým, že rozhovor bude nahrávaný. Znenie informovaného súhlasu je obsiahnuté v prílohe č. 1.

4 VÝSLEDKY A DISKUSIA

Výsledná časť práce je spracovaná vo farebných sieťových náhľadoch zobrazujúcich jednotlivé kategórie prenesené z programu Atlas.ti 6, ktoré sú doplnené komentármi. V sieťových náhľadoch sú vyznačené vzájomné vzťahy kódov, ktoré sú vyznačené anglickými výrazmi: is associated with – súvisí s, contradicts – je v rozpore, is part of – je súčasťou, is cause of – je dôvodom. Kódy a citácie z primárnych dát sme pre lepšiu prehľadnosť označili kurzívou v anglickom jazyku spolu s autorkiným prekladom v zátvorke.

4.1 Integrácia



Obrázok č. 1

Proces integrácie imigrantov do spoločnosti je zložitý proces týkajúci sa rôznych oblastí. Ako prvú oblasť tvorí kultúra. Ako spomína Bobošíková (2012), integrácia je prispôsobenie sa domácej kultúre. Imigranti by sa mali vzdelávať a zaujímať o Nórsku kultúru, o ich tradície, zvyky a ich národný jazyk, ktorý im otvára možnosti k získaniu práce, vzdelaniu a k spoločenskému životu. Pri rozhovore s jednou z učiteliek, ktorá mi bližšie opísala dvojročný integračný program, sa ukazuje, že hlavnými predmetmi je výučba nórskeho jazyka a vzdelávanie imigrantov o nórskej spoločnosti, ich zvykoch a hodnotách. Ďalej im pomáhajú s hľadaním práce (hotely, reštaurácie, škôlky...) a s ubytovaním. Práca je ďalším prvkom sociálnej integrácie, kde sa môžu imigranti dostať do kontaktu s Nórmami, samozrejme, len za podmienok dobrej znalosti nórskeho jazyka. Práca predstavuje skvelú príležitosť, ako výrazne rozvinúť schopnosť prispôbiť sa v danej kultúre (Rosinski, 2009).

Taktiež uviedla, že tento program má 50%-nú úspešnosť, čo sa zdá byť celkom úspešná integračná stratégia. Tento dvojročný integračný program je jeden z indikátorov ukazujúci smer k úspešnej integrácii. Ako ďalším indikátorom sa ukazuje nórsky priateľ, ktorý im napomáha včleneniu sa do spoločenského života. Ďalší ukazovateľ sociálnej integrácie je prostredníctvom detí. Toto ponímanie vychádza z toho, že ak deti navštevujú rôzne športové kluby, škôlky, školy vytvára to vhodné prostredie na stretávanie sa s nóorskymi obyvateľmi, respektíve s rodičmi, a tak zdieľajú svoje zážitky, skúsenosti, možnosti vzniknutia nových priateľstiev. Karoline dodáva: *„I think may be... especially if they have kids may be easier when they know about skiing to talk to other parents in the kindergarden or at school may be try to get the kids to go with other kids to go to skiing.”* (Myslím si, že možno... obzvlášť, ak majú deti, ľahšie keď vedia o lyžovaní a môžu sa porozprávať s ostatnými rodičmi v škôlkach alebo v školách, alebo skúsiť dovoliť deťom chodiť lyžovať s inými deťmi.)

Dvojročný integračný program, nórsky priateľ, práca a deti sa ukázali ako ukazovatele v procese úspešnej integrácie imigrantov do spoločnosti v Nórsku.

K tomu však treba dodať jednu poznámku Tomasa Hyllanda Eriksena, profesora Univerzity v Osle, ktorú uviedol v rozhovore pre študentský projekt – Immigration in Norway (2010), že nároky na integráciu nie sú kladené len na imigrantov, ale aj na pôvodných obyvateľov a predstavuje pre Nórov určitú výzvu, ako si zvyknúť žiť v rozmanitom kultúrnom prostredí. Je dôležité, aby imigrantov prijali do svojej spoločnosti

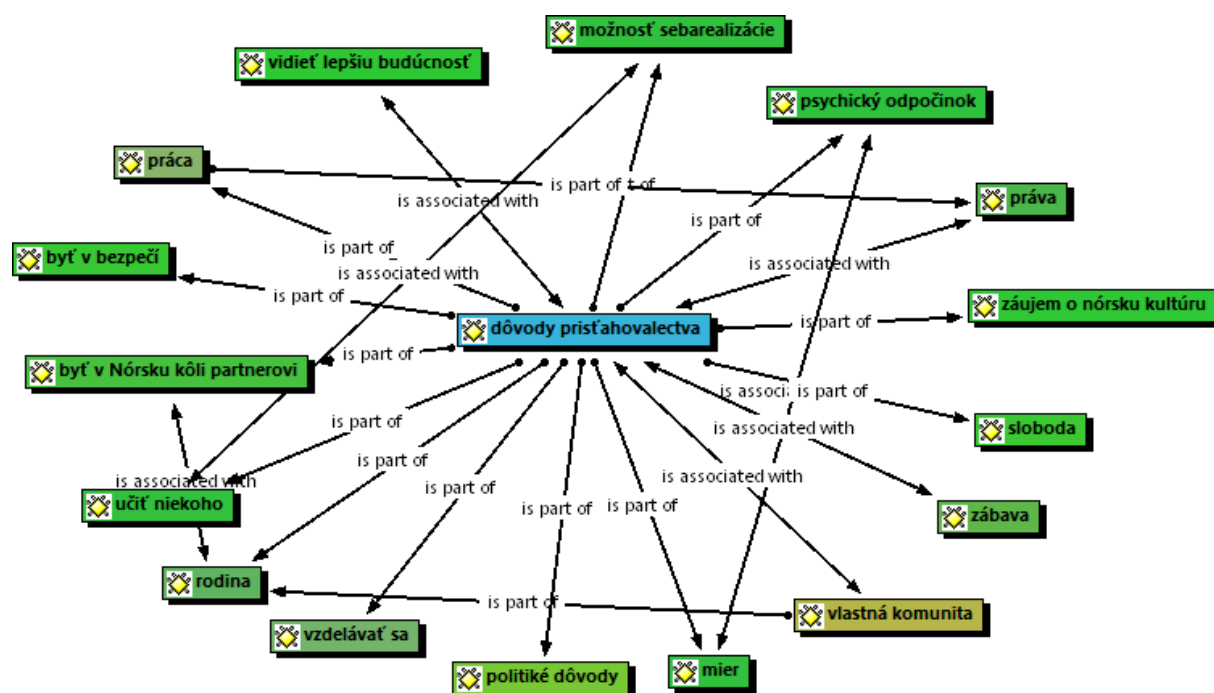
a čo je najdôležitejšie navzájom sa rešpektovali. Rešpektu k odlišným kultúram napomáha cestovanie, a to potvrdzuje aj výpoveď Bee: „... *because of being born in Trinidad and Tabago, The country itself is multinational so it makes easy for me to travel anywhere and accept the cultural differences and the society and the people much more than if it was just... pretty much just one predominant group of people. Because I saw that in Ireland when I visit it. There was a lot more Irish foreigners and they were sceptical of foreigner coming in.*(... kvôli tomu, že som bola narodená v Trinidad and Tabago. Krajina sama o sebe ma medzinárodný charakter a z toho dôvodu to bolo pre mňa ľahšie cestovať kdekol'vek a akceptovať kultúrne rozdiely a spoločnosť a ľudí oveľa viac, ak by to bola len z veľkej časti len jedná prevládajúca skupina ľudí. Pretože toto som videla v Írsku, keď som tam bola na návšteve. Bolo tam veľa írskych cudzincov a oni už boli voči nim skeptickí.) Entzinger a Biezeveld (2003) v tejto súvislosti poukazujú na skutočnosť, že imigranti sú tí, ktorí sa oveľa viac a skôr prispôbia zmenenému prostrediu ako miestne obyvateľstvo.

Ďalším faktom, ktorý treba uviesť je, že vývoj spolunažívania rozdielnych kultúr vedie taktiež k samotnej izolácii imigrantov, a to v prípade, keď sa imigranti necítia byť vítaní a sú odmietaní miestnym obyvateľstvom. Pokiaľ miestni obyvatelia neprejavujú priateľské gestá (úsmev, priateľské pozdravenie...), dochádza k izolácii od ostatných a ťažko môžeme očakávať ich účasť na kolektívnych akciách (Agar & Strang, 2008). Túto skutočnosť dokazuje práve výpoveď Jamala: „*They are little bit cold because they didn't open up. When I met them they are little bit shy but respect. It is not so easy to be really really friend with them, need the time for them to be with you. So, that is a really hard place. If you are use to have like your country, you have lot of friends and every one in your county even you don't know them at least you start talking: "Hi!" Say hi to each other and start talking. But in Norwegian no. You can even met several time but in next day he will see you. He don't see you, he don't say you anything to you, he just look at you like this but I'm not saying that to be a racist like something. It is natural. It is a way we also live but respect that. That why I have so much friends Africans that I've hanged out with them a lot more that Norwegian friends but I am happy to be in Norway.*“(Sú trochu chladní, pretože sa nevedia otvoriť. Keď som ich stretol, tak sú trochu hanbliví, ale ja to rešpektujem. Nie je to také ľahké, byť s nimi skutočný priateľ, potrebujú čas, byť s vami. To je skutočne ťažké miesto. Ak si zvyknutý byť vo svojej krajine, máš tam veľa priateľov a každý v tvojej krajine, aj keď ich nepoznáš, začne s tebou aspoň rozprávať: „Ahoj.“

Povieš ahoj každému a začneš rozprávať. Ale Nóri nie. Môžeš ich stretnúť niekoľkokrát a nič ti nepovedia. Ja nie som nijaký rasista alebo niečo také. Je to prirodzené. Je to spôsob, akým tiež žijeme a treba to rešpektovať. To je dôvod, prečo mám veľa priateľov Afričanov a trávim s nimi viac času než s nóorskymi priateľmi. Ale ja som šťastný, že som v Nórsku.)

K izolácii dochádza aj na základe určitých predsudkov, ktoré sú založené na negatívnej stereotypizácii osoby určitej rasy alebo skupiny ľudí patriaci do určitého etnika. Táto stereotypizácia vzniká v médiách, filmoch, rozprávkach, ktoré zvyčajne negatívne zobrazujú africké, americké a islamské štáty. Sociológovia však upozorňujú na vážne dôsledky. Ak sú jedinci alebo skupina ľudí stále vystavovaní negatívnym vlastnostiam ich skupiny, tak si začnú internalizovať (osvojovať) tieto negatívne charakteristiky (The modern Racist Paradigm, 2012). Grant (2012), spisovateľ a historik, syn imigranta z Jamajky, vysvetľuje, že imigranti sú stále pod drobnohľadom miestnych obyvateľov a sledujú, ako imigranti spadajú do ich predstáv. Na imigrantov sa kladie oveľa viac nárokov a častokrát musia dokazovať ostatným, že sa mýlili. Grant taktiež tvrdí, že my nereprezentujeme len samých seba, ale vytvárame určitý obraz o skupine ľudí nám podobným, čo vytvára podmienky na stereotypizáciu ostatných. Predsudky, ktoré máme voči ostatným, nám dávajú pocit, že sme niečím lepší než tí ostatní. Werich (1968) je toho názoru, že: *„Nikto si nikdy nesmie myslieť, že je niečo viac alebo lepší než ten druhý. Možno toho má viac v makovici; možno, že nosí lepšiu košeľu; možno, že má väčšie bicepsy, ale toto všetko ho iba zaväzuje, aby toho urobil tým viac, pre tých s menšími bicepsami a s horšou košeľou. Lenže tomuto môžu veriť len tí ľudia, ktorí majú radi ľudí. Mať rád ľudí a milovať ľudí, to je to celé tajomstvo a jediný recept na šťastie!“*

4.2 Dôvody migrácie do Nórska



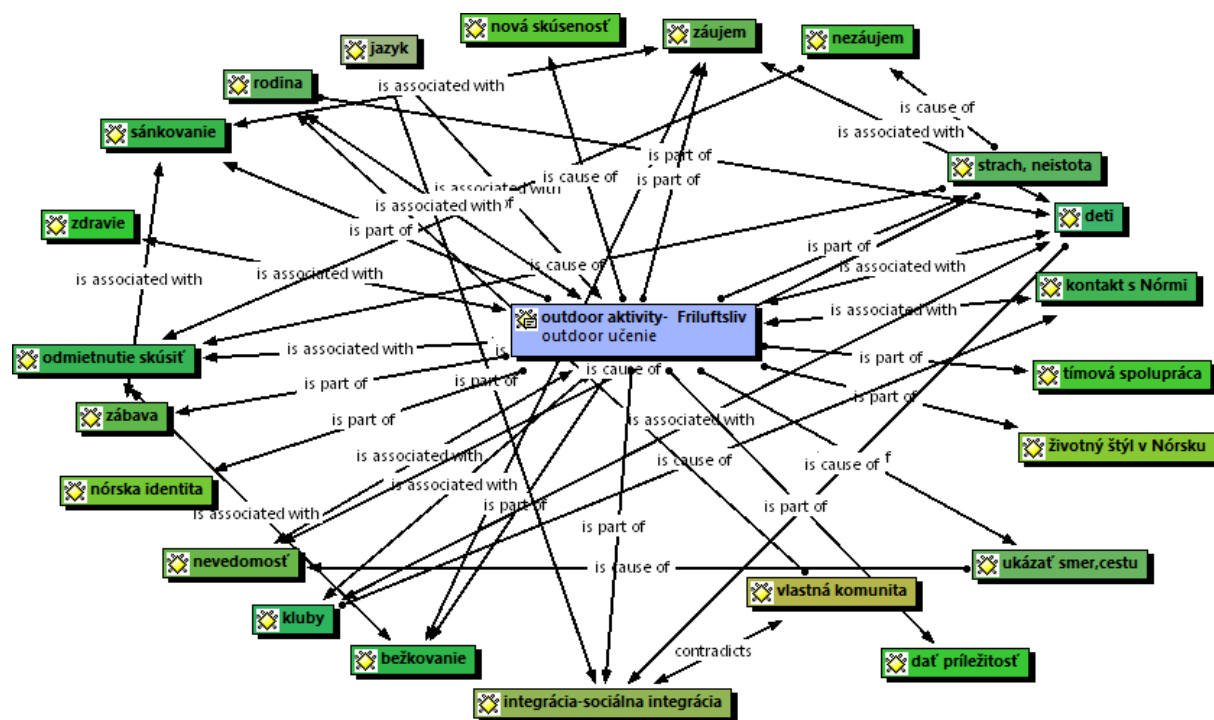
Obrázok č. 2

Prvý dojem z Nórska bol veľmi zmiešaný až prekvapujúci. Pravdu povediac, neočakávala som, že väčšinu imigrantov budú tvoriť ľudia z afrických štátov a štátov ako Afganistan, Pakistan, Irak, Irán, Eritrea, Etiópia, Somálsko... Nevedela som prísť na to, prečo práve Nórsko, ktoré je charakteristické chladom a tmou, priťahuje ľudí z iných klimaticky teplých, slnečných a kultúrne úplne odlišných krajín? Po pracovnej skúsenosti vo firme Oslo og Omland Frilufstråd som mala možnosť pracovať s imigrantmi a vo väčšej miere s utečencami, čo ma viedlo k uvedomeniu si, že skupinu imigrantov tvoria zväčša utečenci. Ich príchod do Nórska musel byť niečím podmienený. Dôvody príchodu do Nórska boli u každého rôzne, ale v našom prípade sa ukázala u všetkých dokazovaných zhoda, a to, že vo výpovediach ako hlavný dôvod príchodu do Nórska uvádzali životného partnera. Ako povedala Bee: *I came to Norway because of love. I met my boyfriend in Canada three years ago eighth of May 2010 and we began a long distance relationship. So, for three years and almost half we've come to the point when we got married last year in Jun so now I'm living here. ...Because it's easy for me to move than it was for him.* (Do Nórska som prišla kvôli láske. Môjho priateľa som stretla v Kanade pred tromi rokmi 8 mája 2010 a začali sme mať vzťah na diaľku. Počas tri a pol roka sme dospeli k bodu, že

v poslednom roku v mesiaci jún sme sa zobrali a teraz žijem tu. pretože pre mňa to bolo ľahšie sa presťahovať sem než preňho.)

Keďže programu sa zúčastnili nielen imigranti ale aj utečenci, v ich výpovediach zaznievali dôvody ako túžba po slobode, mieri, vidina lepšej budúcnosti, čo sa zdá byť pochopiteľné. Poskytnutie azylu utečencom je považované len za dočasnú výpomoc, kým sa situácia v ich krajine upokojí a oni sa budú môcť vrátiť domov. No vo väčšine výpovedí sme zaznamenali neochotu vrátenia sa späť do ich domovských krajín. Odôvodnili to tým, že v Nórsku majú lepšie podmienky k sebarealizácii, lepšie pracovné podmienky, možnosť pokračovať v štúdiu. V ich krajinách vládne vojna, násilie, zlá politická situácia a výsledkom toho všetkého sú u mnohých utečencov traumy, na ktoré sa snažia v Nórsku zabudnúť a nejakým spôsobom sa s nimi vyrovnáť, takže ďalším dôvodom príchodu do Nórska bolo dosiahnuť mentálny odpočinok od všetkého toho násilia, čo zažívali v ich domovskej krajine. Takto to uviedol vo svojej výpovedi Zahir: „*I came to Norway for mental rest.*“ (Prišiel som do Nórska kvôli mentálnemu odpočinku.)

4.3 Rola outdoorových aktivít v integrácii imigrantov do spoločnosti.



Obrázok č. 3

Ďalšiu kategóriu tvoria outdoorové aktivity, ktoré obsahujú zložky uľahčujúce samotnú integráciu. Tradičné nórske *outdoorové aktivity*, ku ktorým zaradujeme táborenie, kanoing, lov rýb, zbieranie bobúľ, húb, turistika, *beh na lyžiach*, korčuľovanie, *sánkovanie* sú súčasťou určitého konceptu, ktorý je typický pre Nórsko – „*friluftliv*“. Podľa Dahle (2007) *friluftsliv* predstavuje určitý pocit radosti z trávenia času v prírode, sami alebo s niekým, užívať si harmóniu okolia, byť v prírode a robiť niečo, čo je pre nás zmysluplné. *Friluftsliv* sa považuje za jeden zo znakov *nórskej identity* (Nault, 2007).

Outdoorové aktivity sú jedným z kvalitne zakotvených kódov, ktorý zahŕňa 24 dátových úryvkov a 20 väzieb s inými kódmi. Táto skutočnosť poukazuje na to, že *outdoorové aktivity* by mali priblížiť imigrantom určitý životný štýl, ktorý je typický pre obyvateľov žijúcich v Nórsku, a ich trávenie vo voľnom čase v zimnou období.

Vo výpovediach sa poukazuje na to, že je to prostredie pomáhania, rešpektovania a prehlbovania vzájomného priateľstva medzi účastníkmi. *Everyone has something to add to the pot where we need each other ok...you know it's cold out there I have a extra gloves you can borrow it and it's great how it is so much camaraderie among everyone. And there are three classes join today. In august there were only two. So today are three classes. So, most of us we don't know each other and there is only five extra of my group but then I ended up talking about myself. I ended up with those from another groups much faster than...just getting to know them and you know having fun, just joining the group and you just go with flow pretty much(Bee)*. (Každý má niečo, čím môže prispieť do hrnca, kde mi potrebujeme jeden druhého, ok,... vieš, je vonku zima, mám extra rukavice, tak si ich môžeš požičať a je úžasné, koľko veľa priateľov je medzi nami. Dneska sa k nám pridali ďalšie tri triedy. V auguste sme boli iba dve triedy. Teda, dneska sú tri triedy. Nepoznáme sa navzájom a tam sú iba piati z mojej skupiny, ale potom som skončila s rozprávaním o sebe. Skončila som nakoniec s inými z ostatných skupín a poznali sme sa rýchlejšie než... iba spoznať ich a zabaviť sa, pripojíš sa k skupine a vezieš sa na vlne flow.)

Zúčastňovanie sa na outdoorových aktivitách predstavuje vhodné prostredie pre stretávanie sa s ostatnými ľuďmi. Pri vzájomných rozhovoroch môžeme prísť na otázky, nad ktorými sme nikdy neuvažovali, a v snahe na nich nájsť odpoveď, by sme mohli rozvinúť také úvahy, ktoré nás nikdy nenapadli, alebo môžu v určitých praktikách a vzťahoch vidieť zmysel, ktorý nám doposiaľ unikal, a vytvárať schémy významov, ktoré odhalili stránky sveta i nás samotných, ktoré nám boli uzavreté. Podobným spôsobom

môžu stretávanie sa s inými obohatiť možnosti nášho života. Tak ako si vytvárame vzťahy k ostatným, tak si musíme vytvoriť vzťah k sebe samému, čo vedie k tvorbe svojej vlastnej identity, a to dosiahneme vtedy, keď si budeme uvedomovať samých seba. To dosiahneme prítomnosťou iných a interakciou s nimi. Človek jedná na základe pravidiel a rolí, ktoré môže získať len od iných. (Fay, 2002). Koncept friluftslivu, ktorého sú súčasťou outdoorové aktivity, vyjadruje tieto vzájomné vzťahy medzi ľuďmi, prírodou a ich samotnou identitou a vzájomne ich povzbudzuje (Pedersen, 1999). Taktiež cestovanie po rôznych mestách a účasť na outdoorových aktivitách otvára dvere k stretávaniu sa s miestnym obyvateľstvom, k precvičovaniu jazyka danej krajiny, porozumeniu skupinám odlišného pôvodu a pociťovaniu jednoty bez kultúrnych odlišností (Blattel, 2011).

Ďalšou rolou outdoorových aktivít je oboznámiť účastníkov s miestami, kde môžu tieto aktivity vykonávať. Veľa účastníkov bolo po prvýkrát na mieste, kde sa konala výučba lyžovania. Vo výpovediach uvádzali, že na tomto mieste neboli a nevedia o nejakých ďalších miestach, kde by mali možnosť realizovať rôzne rekreačné aktivity so svojou rodinou, poprípade sami. Z toho vyvodzujeme, že účasťou na programe „outdoor day“ sa rozširujú ich obzory o nové miesta na vykonávanie ich rekreácie.

Ďalšia rola ukázala, že je to dobrý príklad, ktorý má poukázať na typické nórske trávenie voľného času, a tak užívanie si zimy, na ktorú imigranti nie sú až tak zvyknutí. Pri zúčastnenom pozorovaní vysvitlo, že účastníci najviac inklinovali k sánkovaniu než k lyžovaniu. Hlavným faktorom tohto ich rozhodnutia bol strach, strach, že si niečo zlomia. Ako hovorí Jamal: „*I was scare to come do it. I will never do it. So, that was my first time so,...My teacher told me: “Come! We should go there!” I said to her: “I didn’t do it! I m scared!” I heard that people said that sometime fall we can break your leg, we can break something or may be... you know, like this, and I was scared.*“ (Bál som sa to vyskúšať. Ja som to nikdy nerobil. To bolo po prvýkrát.... Moja učiteľka mi povedala: „Podme!“ „My by sme tam mali ísť!?“ povedal som jej: „Ja som to nikdy nerobil! Bojím sa!“ Počul som, že ľudia keď spadnú, tak si môžu niečo zlomiť, vieš, niečo také a ja som sa potom bál.)

Prišlo im to veľmi náročné. V každej skupine sa vyskytli jedinci, ktorí to ani len nevyskúšali a celý deň strávili pri ohni. Pričom sánkovanie si užívali všetci. Bola to pre ne väčšia zábava ako beh na lyžiach. Samozrejme, vyskytli sa aj jedinci, ktorí boli do toho

celí zapálení. Takže z výsledkov vyplýva, že imigranti v dospelejšom veku preferujú za ich zimný šport sánkovanie.

5 ZÁVERY A DOPORUČENIA

Zber dát prebehol na základe pološtrukturovaných rozhovorov, testu „čiara života“, zúčastneného pozorovania a autoetnografie. Pri metódach pološtrukturovaného rozhovoru a teste „čiara života“ výskumný súbor bol vybraný zámerné. Účastníci boli vybraní na základe úrovne anglického jazyka, pričom úroveň angličtiny musela byť na komunikatívnej úrovni. Výskumný súbor predstavovali imigranti participujúci v dvojročnom integračnom programe a zúčastnili sa na programe „outdoor day“.

Analýza dát bola vykonaná v programe Atlas.ti. 6. Z analýzy vyplynuli tri kategórie zaoberajúce sa procesom integrácie (role outdoorových aktivít, dojmy imigrantov z outdoorových aktivít, dôvody imigrantov k migrácii do Nórska).

Integrácia je zložitý proces. V našom výskume sa ukázalo, že uľahčenie tohto procesu môže zaistiť dvojročný integračný program, nórsky priateľ, práca a integrácia prostredníctvom detí a na druhej strane znemožnenie procesu integrácie spôsobí stereotypizácia určitej rasy alebo etnickej skupiny.

Dôvody imigrantov k migrácii do Nórska je kategória opisujúca ich osobné príčiny príchodu do Nórska. Väčšina z nich uvádza ich životného partnera alebo rodinu ako hlavný dôvod ich migrácie. Vzhľadom na to, že dokazovaní boli z väčšej miery utečenci, ich túžba po mieri, pokoji, lepších podmienkach pre život a ich rodiny, možnosť pokračovať vo vzdelaní, zlá politická situácia v ich krajine pôvodu a lepšie pracovné podmienky zohrávali hlavné dôvody ich migrácie.

Kategória rola outdoorových aktivít predstavuje odpoveď na hlavnú výskumnú otázku, aká je rola outdoorových aktivít v integrácii imigrantov do spoločnosti. Ukázalo sa, že medzi hlavnými rolami outdoorových aktivít je ukázať imigrantom spôsob života, určitý životný štýl Nórov, ktorý je úzko spätý s prírodou. Ukázať im nové miesta spojené s realizáciou outdoorových aktivít, a tak ich motivovať k aktívnemu tráveniu voľného času. Ďalej sa ukázalo, že je to výborné prostredie na socializáciu a nadobúdanie rešpektu k ostatným odlišným kultúram. Ďalšiu rolu zohráva pri zdokonaľovaní a precvičovaní nórskeho jazyka. Čo sa týka dojmov imigrantov z outdoorových aktivít, tak predstavujú zdroj zábavy, tímovej spolupráce, skvalitnenia zdravia a vhodné miesta na získanie nových kontaktov.

Prínos práce môže byť v lepšom pochopení problematiky integrácie ako takej a získaní základných informácií o integračnom programe v Nórsku. Práca môže byť inšpirujúcim podkladom pre ostatné inštitúcie (ako napr.: Oslo og Omland Friluftsråd), ktoré sa zaoberajú integráciou imigrantov do spoločnosti. Práca ponúka základ pre hlbšie prebádanie vzájomných vzťahov v oblasti integrácie v politickej oblasti a ich zmenách po nastúpení novej vlády a hlbšie zanalyzovanie samotného integračného programu.

6 SÚHRN

Diplomová práca je zameraná na proces integrácie imigrantov do spoločnosti. Cieľom práce bolo zachytiť a opísať rolu outdoorových aktivít v integrácii imigrantov do spoločnosti v Nórsku, konkrétne v hlavnom meste Oslo.

Teoretická časť popisuje a vysvetľuje jednotlivé pojmy ako integrácia, ktorá je detailnejšie doplnená o vysvetlenie vzájomných vzťahov politiky, kultúry, sociálnej rovnosti, jazykových znalostiach, gender, práce, identity, náboženstva. Ďalšiu oblasť tvoril pojem multikulturalizmus a ako poslednú oblasť tvorila nórska kultúra doplnená o základné informácie v procese integrácie v samotnom Nórsku a bližšie popis Friluftslivu ako súčasť nórskej kultúry.

Výskumná časť práce vychádza z kvalitatívneho prístupu a metód. Zber dát sa uskutočnil v mesiacoch január a február v roku 2014. Výskumný súbor tvorili účastníci programu „Outdoor day“, ktorí predstavujú skupinu imigrantov a utečencov zahrnutých do dvojročného integračného programu v Osle. Zber dát sme získali prostredníctvom pološtruktúrovaného rozhovoru, metódou „čiara života“, zúčastneného pozorovania a autoetnografie, ktoré boli naďalej spracované v programe Atlas.ti 6. Analýza dát prebehla metódou zakotvenej teórie. Prepis jedného rozhovoru trval približne 6,5 hodiny a všetky rozhovory obsiahli 20 strán čistého textu. Proces získavania, spracovania a samotnej analýzy dát popisuje kapitola metodika.

Výsledok práce je znázornený v troch graficky spracovaných sieťových náhľadoch vytvorených v programe Atlas.ti 6, doplnenom o komentáre. Prvá kategória odpovedá na proces integrácie a možnosti jeho uľahčenia cez dvojročný integračný program, nórskeho priateľa, prácu a prostredníctvom detí, ale aj na jej sťaženie cez stereotypizáciu určitej rasy alebo etnickej skupiny. Druhá kategória opisuje dôvody migrácie imigrantov a utečencov do Nórska, kde sa uvádza ako hlavný dôvod životný partner a za ďalšie dôvody sa považujú túžba po mieri, slobode, vízia lepšej budúcnosti, pokračovanie v štúdiu. Tretia kategória poukazuje na role outdoorových aktivít v integrácii imigrantov do nórskej spoločnosti. Medzi tieto role zaraďujeme aj naznačenie životného štýlu Nórov imigrantom, oboznámenie ich s novými miestami na rekreáciu, výborným prostredím na socializáciu, priestorom budovania vzájomného rešpektu k ostatným odlišným kultúram a vhodnými podmienkami na zdokonaľovanie jazyka.

7 SUMMARY

The thesis is focused on the theme of integrating immigrants into the society. The purpose of this thesis was to retain and describe the role of outdoors activities in the integration immigrants into the society in Norway, Oslo.

In the theoretical overview we deal with the concept of integration which is describes in details about politics, culture, social integration, language, gender, work, identity, religion. Another part describes the nation of multiculturalism. The last field describes Norwegian culture and a basic knowledge of integration process in Norway. The research is based on a qualitative approach and methods. The data collection was in January and February 2014. The research sample was consisted of teacher, immigrants and refugees. They were a part of the integration programme for two years in Oslo.

A method of semi-structured online interview, a method of "line of life", a method of participant observation and an autoethnography were used for the data collection. The data were processed and analyzed by the Atlas.ti 6 program using a grounded theory method. The transcript of one interview took 6,5 hours and all interviews include 20 pages. The process of collecting and analyzing is more describes in a section methodise.

Thesis results are graphically presented in three categories which were created in Atlas.ti 6 which include the comments. The first categories point out successful process of integration by the integration programme for immigrants for two years, a Norwegian friend, a job and through children but also its opposite way to successful integration through to offers negative stereotypical portrayals of individuals. The second one shows you the main reasons of migration of immigrants to Norway. The reasons are freedom, peace; a vision of better life, a mental rest and as the main reasons is because of partner. The third one describes the role of outdoors activities of integration immigrants into the society as the role of showing immigrants the Norwegian lifestyle, the role of informing them about new places for the recreation, the role which presents a great place for socialization, the role of the creation of respect to other different cultures and the last one as the perfect conditions for learning Norwegian language.

8 REFERENČNÝ ZOZNAM

- Ager, A., & Strang, A. (2008). Understanding Integration: A Conceptual Framework. *Journal of Refugee Studies*, 21(2), 166–191.
- Ager, A., & Strang, A. (2010). Refugee Integration: Emerging Trends and Remaining Agendas. *Journal of Refugee Studies*, 23(4), 590-607.
- Allende, I. (2007). Tales of passion. Retrieved 8.11.2014 from the World Wide Web: http://www.ted.com/talks/isabel_allende_tells_tales_of_passion.
- Aukrust, V.G., & Snow, C.E. (1998). Narratives and explanations during mealtime conversations in Norway and the US. *Language in Society*, 27, 221-246.
- Bennett, M. (1993). Towards Ethnorelativism: A Developmental Model of Intercultural Sensitivity. In: Rosinski, P. (2009). *Koučování v multikulturním prostředí* (pp. 53). Praha: Management Press.
- Berry, I.W., & Kim, U. (1988). Acculturation and mental health. In: S., Dalgard & S.B., Thapa (Eds.), *Immigration, social integration and mental health in Norway, with focus on gender differences* (pp.4). *Clinical Practice and Epidemiology in Mental Health*. 3, 24.
- Bhugra, D. (2004). Migration and mental health. *Acta Psychiatrica Scandinavica*. 109(4), 243-258.
- Blattel, A. (2011). Using Outdoor Recreation to Foster Intercultural Understanding and the Integration of New Immigrants in Montreal. *Pathways: The Ontario Journal of Outdoor Education*, 23(4), 10-13.
- Bobošíková, J. (2012). *Islám je hrozbou pro Českou republiku*. Retrieved 22.10.2014 from the World Wide Web: <http://www.masarykovydebaty.cz/debaty/islam-je-hrozbou-pro-ceskou-republiku>.
- Botten, G., Elvbakken, K.T., & Kildal, N. (2003). The Norwegian welfare state in the threshold of a new century. *Scandinavian Journal of Public Health*, 31, 81-84.

- Buhajová, L. (2010). *Ověření využitelnosti softwaru ATLAS.ti pro literární vědu*. Diplomová práce, Univerzita Palackého, Filozofická fakulta, Olomouc.
- Clark, J.A. (2000). Hypothetico-deduction and educational research. *Educational Research*, 42(2), 183-191.
- Colson, E. (2003). Forced Migration and the Anthropological Response. *Journal of Refugee Studies*. 16(1), 1–18.
- Cornelius, W.A. (2001). Death at the boarder: Efficacy and Unintended Consequences of U.S. *Population and Development Review*, 27(4), 661-685.
- Creswell, J.W. (1998). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five traditions*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Dahle, B. (1994). *Nature: The true home of culture*. Oslo: Norges Idrettshøgskole.
- Dahle, B. (2007). Norwegian Friluftsliv: A Lifelong Communal Process. In B. V. Henderson & N. Vikander (Eds). *Nature first: outdoor life the friluftsliv* (pp. 23-36). Toronto: Natural Heritage Books.
- Dahle, Ø. (1989). Det norske og rotekte. In: T. Nedrelid (Eds.). *Use of Nature as a Norwegian Characteristic. Myths and Reality* (pp.19-33). *Ethnologica Scandivanica*, 21.
- Dalgard, S., & Thapa, S.B. (2007). Immigration, social integration and mental health in Norway, with focus on gender differences. *Clinical Practice and Epidemiology in Mental Health*. 3, 24.
- Disman, M. (1998). *Jak se vyrábí sociologická znalost. Příručka pro uživatele*. Praha: Karolinum.
- Divinský, B. (2007). *Zahraničná migrácia v Slovenskej republike*. Bratislava: Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, n.o.
- Dušek, J. (2006). Čtyři dohody – Nevytvářejte si domněnky. Retrieved 2.11.2014 from the World Wide Web: <https://www.youtube.com/watch?v=Im7bMNJFVzU>.
- Ellis, C. (1993). "There are survivors": Telling a story of a sudden death. *The Sociological Quarterly*, 34(4), 711-730.

- Ellis, C., &Bochner, A. P. (2000). Autoethnography, personal narrative, reflexivity. In K. D., Norman, & Y.S., Lincoln (Eds.). *Handbook of qualitative research* (2nd ed., pp.733-768). Thousand Oaks CA: Sage.
- Entzinger, H., & Biezeveld, R. (2003). *Benchmarking in Immigrant Integration*. Rotterdam: European Research Centre on Migration and Ethnic Relations.
- Enzensberger, H.M. (1987). *Akk, Europa!* Oslo: Universitetsforlaget.
- Eriksen, T.H. (1993). Being Norwegian in a shrinking world: reflections on Norwegian identity. In: K.L. O'Brien (Eds.). *Do values subjectively define the limits to climate change adaptation?*(pp. 164-180). Cambridge: Cambridge University Press.
- Eriksen, T. H. (1996). Norwegians and nature. Retrieved 27.10.2014 from the World Wide: <http://folk.uio.no/geirthe/Nature.html>.
- Fay, B. (2002). *Současna filosofie sociálních věd*. Praha: Sociologické nakladatelství
- Galeotti, A.E. (1993). Citizenship and Equality: The place for Toleration. *Political Theory*, 21(4), 585-605.
- Geertz, C. (1974). From the Native's Point of View: On the Nature of Anthropological Understanding . *American Academy of Arts and Sciences*, 28(1), 26-45.
- Gelter, H. (2007). Friluftsliv as slow and peak experiences in the transmodern society. In B. Henderson, & N. Vikander (Eds). *Nature first: Outdoor life the friluftsliv way* (pp. 37-46). Toronto: Natural Heritage Books.
- Giovanni, S. (2005). *Pluralismus, Multikulturalismus a Přistěhovalci*. Praha: Dokořán.
- Goertzen, C. (1997). *Fiddling for Norway: revival and identity*. London: The University of Chicago Press.
- Goksøyr, M. (2002). Ski as national symbols, ski tracks as historical traits: The case of Norway. Proceedings of the 2002 International Ski History Congress, Park City, Utah, USA, January 20-24, 2002 (pp.197-203). Hartford: International Skiing History Association.
- Grant, C. (2012). How our stories cross over. Retrieved 19.11.2014 from the World Wide Web: http://www.ted.com/talks/colin_grant_the_son_of_a_difficult_father.

- Griffiths, D., Sigona, N., & Zetter, R. (2005). *Refugee Community Organizations and Dispersal: Networks, Resources and Social Capital*. Bristol: Policy Press.
- Guba, E.G., & Lincoln, Z.S. (1985). Competing paradigms in qualitative research. In K.D. Norman & Y. S., Lincoln (Eds.), *Handbook of qualitative research* (pp.105-112). London: Sage.
- Hagelung, A. (2005). Why it is bad to be kind. Education Refugees to life in the welfare state: A case study from Norway. *Social Policy & Administration*, 39(6), 669-683.
- Hagelund, A. (2002). Problematising culture: discourses on integration in Norway. *Journal of International Migration and Integration*, 3(3-4), 401-16.
- Henderson, B., & Vikander, N. (2007). *Nature first: Outdoor life the friluftsliv*. Toronto: Natural Heritage Books.
- Hendl, J. (2005). *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál
- Hertz, R. (1997). *Reflexivity and Voice*. Thousand Oaks CA: Sage.
- Hoffmannová, J. (2011). Biodromální pohled na výzvodé sporty. In P. Korvas & T. Straková (Eds.), *Outdoor 2011* (pp. 59 – 66). Brno: Masarykova Univerzita.
- Hrouda, T. (2004). *Fenomén sportu v životní dráze člověka s tělesným postižením*. Disertační práce, Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury, Olomouc.
- IMDi (2008a) FACTS 2008. Facts Booklet about Immigrants and Integration. In: M., Valenta & N. Bunar (Eds.). *State Assisted Integration: Refugee Integration Policies in Skandinavian. Welfare States: the Swedish and Norwegian Experience* (pp. 472-473) *Journal of Refugee Studies*, 23(4), 464-483.
- Integration in Norway. (2010). Retrieved 25.10.2014 from the World Wide Web: <https://www.youtube.com/watch?v=NdRKEVdIcBY>.
- Jorgensen, D.L. (1989). *Participant observation*. London: Sage.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.

- Lindland, J. (1998). Non-trade concerns in a multifunctional agriculture: implications for agricultural policy and multilateral trading system. Papier prezentovaný na OECD Workshop on Emerging Trade Issues in Agriculture, 26-27 Október, Paríž.
- Lišák, O. (2012). *Islám je hrozbou pro Českou republiku*. Retrieved 22.10.201 from the World Wide Web: <http://www.masarykovydebaty.cz/debaty/islam-je-hrozbou-pro-ceskou-republiku>.
- Loeng, S. (2007). Friluftsliv and “feeling for nature. Retrieved 5.11.2014 from the World Wide Web: http://norwegianjournaloffriluftsliv.com/doc/svein_loeng_friluftsliv_and_feeling_for_nature.pdf.
- Lyer, P. (2013). Where is home? Retrieved 26.10.2014 from the World Wide Web: http://www.ted.com/talks/pico_iyer_where_is_home.
- Mayassa, S.A. (2010). Globalizing the local, localizing the global. Retrieved 24.10.2014 from the World Wide Web: http://www.ted.com/talks/sheikha_al_mayassa_globalizing_the_local_localizing_the_global.
- Minas, H. (1999). *Migration and mental health*. Melbourne: Transcult Psychiatry Unit Report.
- Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada.
- Murphy, H.B. (1977). Migration, culture and mental health. *Psychological Medicine*. 7(4), 677-84.
- Nault, S. (2007). Spirit of place. Retrieved 5.11.2014 from the World Wide Web: http://norwegianjournaloffriluftsliv.com/doc/Sebastien_Nault_Social_issues_in_integrating_nature.pdf
- Nedrelid, T. (1991). Use of Nature as a Norwegian Characteristic. Myths and Reality. *Ethnologica Scandinavica*, 21, 19-33.
- Oslo Voksenopplæring, Retrieved 18.11.2014 from the World Wide Web: <http://www.felles.oslovo.no/>.

- Pedersen, K. V. (2003). *Nature and Identity*. Bergen: Hoyskoleforlaget AS.
- Portes, A., & Zhou, M. (1993). The New Second Generation: Segmented Assimilation and its Variants. *Annals of the Academy of Political and Social Science*, 530, 74–96.
- Putman, R. D. (1993). *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Reed, P., & Rothenberg, D. (1993). Introduction: Deep ecology from summit to blockade. In: P. Reed & D. Rothenberg (Eds.), *Wisdom in the open Air: The Norwegian Roots of Deep Ecology* (pp. 1-35). Minneapolis, USA: University of Minnesota Press.
- Richardson, L. (1994). Writing: A method of inquiry. In K.D., Norman & Y. S., Lincoln (Eds.), *Handbook of qualitative research* (pp.516-529). London: Sage.
- Ropers-Huilman, B. (1999). Witnessing: Critical Inquiry in a Poststructural World. *Qualitative Studies in Education*, 12, 21-35.
- Rosenblum, M. R., & Cornelius, W. A. (2004). *Immigration and Politics*. UC San Diego: Center for Comparative Immigration Studies.
- Rosinski, P. (2009). *Koučování v multikultúrním prostředí*. Praha: Management Press.
- Schnepf, S. V. (2007). Immigrants' educational disadvantage: an examination across ten countries and three surveys. *Journal of Population Economics*, 20, 527–545.
- Sessions, G. (1995). *Deep ecology for the 21st century*. Boston & London: Shambhala.
- Shafa, E. (2010). The politics of fiction. Retrieved 26.10.2014 from the World Wide Web: http://www.ted.com/talks/elif_shafak_the_politics_of_fiction.
- Silverman, D. (2009). *Doing qualitative research* (3rd ed.). London: Sage.
- Slagsvold, B., & Strand, N.P. (2005). Morgendagens eldre: bli de mer kravstore og mindre beskjedne? In: K.L., O'Brien (Eds.), *Do values subjectively define the limits to climate change adaptation?*(pp. 164-180). Cambridge: Cambridge University Press.
- Stanley, L. (1993). On auto/biography in sociology. *Sociology*, 27, 41-52.

- Strauss, A.L., & Corbin, J. (1999). *Základy kvalitativního výzkumu. Postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Albert.
- Szymanek, K. (2003). *Terminologický slovník. Umění argumentace*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- The modern Racist Paradigm. (2012). Retrieved 8.11.2014 from the World Wide Web: <https://www.youtube.com/watch?v=1L2uzjWv4hI>.
- Threadgold, T., & Court, G. (2005). *Refugee Inclusion: A Literature Review*, Cardiff School of Journalism, Media and Cultural Studies
- Tutorials ATLAS.ti 7 – English. (2013). Retrieved 2.11.2014 from the World Wide Web: <https://www.youtube.com/watch?v=p2RaRSaNZF8&list=PL8CTEdsSSmZG7znMUsXLekGikQYrPB-v5&index=1>.
- Tyl, J. (1985). *Časové horizonty. Příspěvek k problematice pojmu životního času a metodám jeho zkoumání*. Dizertační práce, Karlova univerzita, Filozofická fakulta, Praha.
- Valenta, M., & Bunar, N. (2010). State Assisted Integration: Refugee Integration Policies in Scandinavian Welfare States: the Swedish and Norwegian Experience. *Journal of Refugee Studies*, 23(4), 464-483.
- Vertovec, S., & Cohen, R. (1999). *Migration, Diasporas and Transnationalism*. Cheltenham: Edward Elgar.
- Waldinger, R. (2003). Foreigners Transformed: International Migration and the Remaking of a Divided People. *Diaspora* 12(2), 247–272.
- Watson, E. (2014). Emma Watson UN speech. Retrieved 8.11.2014 from the World Wide Web: <https://www.youtube.com/watch?v=p-iFl4qhBsE>.
- Werich, J. (1968). Lekce slobody. Retrieved 7.11.2014 from the World Wide Web: <https://www.youtube.com/watch?v=NMSfR5uWal0>.
- Wikan, U. (2002). *Generous Betrayal: Politics of Culture in the New Europe*. Chicago/London: University of Chicago Press
- Zak, B. (2014). I am the son of a terrorist. Here's how I chose peace. Retrieved 25.10.2014 from the World Wide Web:

http://www.ted.com/talks/zak_brahim_i_am_the_son_of_a_terrorist_here_s_how_i_chose_peace .

9 PRÍLOHY

Zoznam príloh:

1. Informačný súhlas

The participant of Outdoor days

Oslo

Date:.....

Dear Madam/Sir,

Re: Research Project Interview

I am a student at University of Palacký, Czech Republic and I am conducting interviews for my master thesis in satisfaction of my master programme in Recreology. Below are details of the research project.

Research title:

The role of outdoor activities in the integration of immigrants into the society in Norway, Oslo.

Background of the study

The interest in this topic has been motivated by my personal experience working with immigrants. Also, I wish to discover individual reasons of migration to Oslo and what attitudes the immigrants have towards outdoor days.

Purpose of the study

The purpose of the study is to find out the individual reasons of migration to Oslo and what attitudes the immigrants have to outdoor days. Therefore, related questions will be asked

about your experiences with regard to migration to Oslo and what attitude you have to outdoor days. The interview is designed to be approximately thirty minutes.

Confidentiality Issues

All the information will be kept confidential and the interview will be conducted in a secure place. Upon completion of this project, all data will be destroyed. Names of interviewees will be withheld and sensitivity will also be used when describing the background context so interview participants will not be easily identified.

Participant Rights

Participation is voluntary, however, please feel free to expand on the topic or talk about related ideas. Also, if there are any questions you would rather not answer or that you do not feel comfortable answering, please say so and we will stop the interview or move on to the next question, whichever you prefer.

Participant's Agreement: (Please tick the box to indicate your consent)

- I am aware that my participation in this interview is voluntary. If, for any reason, at any time, I wish to stop the interview, I may do so without having to give an explanation.
- I understand the intent and purpose of this research.
- I am aware that the data gathered in this study are confidential with respect to my personal identity unless I specify otherwise.
- If I have any questions about this study, I am free to contact the student researcher (Marta Selukova: marta.selukova@gmail.com, mobile +420 776 804)
- I have been offered a copy of this consent form that I may keep for my own reference.
- I have read the above form and, with the understanding that I can withdraw at any time and for whatever reason, I consent to participate in today's interview.

Participant's signature

Date

Interviewer's signature

Date

2. Otázky pri pološtrukturovanom rozhovore

Where are you from?

How long have you been in Norway?

Could you tell me something about your start here in Norway?

Do you have some outdoor activity in your integration programme?

Have you been attending to other outdoor activities?

Do you like this day?

How many times have you been on this outdoor day?

Do you like it?

What do you like on outdoor day?

What kind of benefits do you see from this outdoor day?

Do you think that outdoor days are related to a part of integration?

Could you tell me about your last experience with your outdoor activity?

So do you have some kids who participated in some sport club?

Would you like to participate on another outdoor day again?

Do you know where could you go for cross country skiing?

How do you spend your leisure time?

What kind of expectation did you have before when you come here?

Are you in touch with Norwegian people?

Do you have Norwegian friends?